

બિસ્મેહી તઆલા

એબાદ....

ઓ ખુદાના બંદાઓ! ખુદાથી ડરો અને આ દુનિયાથી સજાગ રહો. અગર આ દુનિયા કોઈના માટે હંમેશા બાકી રહેવાવાળી હોતે આ દુનિયામાં હંમેશા માટે કોઈ બાકી રહી શકતો હતે, તો અંબિયા (અ.સ.)એ માટે વધારે હકદાર અને યોગ્ય હતા અને એ માટે સૌથી વધુ લાયક હતા, કે દરેક બાબત એ લોકોની મરજી પ્રમાણે હોય અને તેઓ સૌથી વધુ તકદીરના ફેસલા પ્રમાણે હોય અને તેઓ સૌથી વધુ તકદીરના ફેસલા પોતાની પસંદ પ્રમાણે મેળવે, પણ એ કે ખુદાએ આ દુનિયાને બલા અને મુસીબતના માટે જ પેદા કરી છે અને આ દુનિયાને ફના - બરબાદ થઈ જવા માટે જ બનાવી છે. દુનિયાની દરેક નવી વસ્તુ જુની અને સમાપ્ત થઈ જવાવાળી અને એની નેઅતો નાશ અને વિલીન થઈ જવાવાળી, એની ખુશી દેખાવપૂરતી પ્રદર્શની છે. આ એક બીજી આવવાવાળી મંઝિલની, પ્રસ્તાવનારુપે પ્રશ્નાદભૂમિ છે અને એવું ઘર છે જ્યાં બેચેની સિવાય કંઈ નથી. તેથી જ આ દુનિયાથી (આખરેતની) મુસાફરાતનું ભાથું લઈ લો અને બહેતરીન ભાથું તકવા છે. ખુદાથી ડરો, ઉમ્મીદ છે કે તમે લોકો કામયાબ થાવ.

લોકો! દુનિયા તમને ઘોકો ન આપે (છેતરે નહિ) કેમ કે જેણે એના પર વિશ્વાસ કર્યો, એને એણે નિરાશ કર્યો અને જેણે એના પર લાલચભરી (લોભી) નજર કરી, એ ના-ઉમ્મેદની અંધારી ગુફામાં જઈ પડ્યો.

(આશુરાના દિવસે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ના બયાનના એક ભાગમાંથી.)

અસ્સલામો અલયકા

સલામ, સલામ હો આપ પર ઓ હઝરત અબુઅબ્દલ્લાહ સલામ હો આપ પર ઓ શહીદોના સચ્ચ અને સરદાર, સલામ હો, ઓ 'ઝિબ્હે અઝીમ'ના સાચા અર્થ, સલામ હો ઓ ખુદાના બલંદ મરતબાવાળા બંદા સલામ હો ઓ ખુદાના અવસિયાઓના કાએદ આગેવાન અને સરદાર, સલામ હો તારા પર ઓ ફાતેમાઝ્ઝેહરા (સલામુલ્લોહ અલ્યહા)ના દિલબંદા, કે જેને દરવાજા અને દીવાલની વચ્ચે એવી રીતે કચડી નાખવામાં આવ્યાં કે પાંસળીઓ તૂટી ગઈ. સલામ હો તારા પર ઓ હુસૈન (અ.સ.)ઓ પયગમ્બરે ઇસ્લામના બીજા નવાસા અને અમ શીયાઓના ત્રીજા ઇમામ એ પાંચમાં માઅસુમ, સલામ હો તારા એ હોદોને જેના ઉપર પ્યાસની શિદ્દતના (સખ્તાઈને) કારણે સુકાઈને તડો પડી ગઈ તે છતાં તારાં હોદો પર ઇમાનનો નગમો હતો અને દિલમાં ખુદાની યાદ હતી, માથા પર પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)નો અમામો અને શરીર પર એ જુનુ ફાટીને તાર - તાર થઈ ગએલું પહેરણ હતું જે તારી માદરે ગિરામીની અમાનત હતી. સલામ હો તારા પર ઓ બાગે નુબુવ્વતનાં ફૂલ અમે જાણીએ છે કે ધંધાદારી ગુનેહગારો યઝીદી ફૌજના સરદાર શિમ્ર લઈનની રહેબરીમાં તારી તરફ તૂટી પડ્યા અને તેઓને ખુદા અને એના રસુલ (સ.અ.વ.)ની શરમ ન આવી. પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)ની રિસાલતનો આ કેવો ખરાબ બદલો આપ્યો. શું પયગમ્બરા (સ.અ.વ.)એ ખુદના હુકમથી નહોતું ફરમાવ્યું કે હું તમારી પાસેથી રિસાલતની તબ્લીગનો કોઈ બદલો નથી ચાહતો. મારી રિસાલતનો બદલો, મારા કરાબતદારો (નઝદીકી સગાઓ)ની સાથે દોસ્તી છે. સલામ હો તારા પર અય એ શખ્સીયત જેના ખૂનનો બદલો ખુદા ચાહે છે. સલામ હો તારા પર અય એ કે જેને બહુ દર્દનાક રીતે તડપાવી તડપાવીને શહીદ કરવામાં આવ્યો અને જેના ખૂનનો બદલો હજી સુધી લેવામાં નથી આવ્યો ત્યાં સુધી કે તારો પ્યારો ફરઝંદ મહદી (અ.ત.ફ.શ.) લેશે. સલામ હો તારા પર ઓ હુસૈન અને એ પાક શહો પર જે તારી બાજુમાં હંમેશા હંમેશા માટે આરામ કરી રહ્યા છે.

સલામ હો તારા પયગામના એલચી હઝરત મુસ્લીમ બિન અકીલ પર, કે જેને બદયલન કુફીઓ અને નામર્દ-બેરહેમ અને ગદાર દાવત આપવાવાળાઓએ બહુ જ બેરહમી અને લાચારીની હાલતમાં શહીદ કરી દીધા. સલામ હો એ મુસ્લીમના યતીમો પર જેઓએ તારી મોહુબ્બતના કારણે પોતાના માથા એક બીજાની આંખોની સામે તારી હુઝુરમાં નિસાર કરી દીધા. સલામ હો એ

સરજમીન પર કે તારા અને તારા બાવફા સાથીઓના સબબથી જેનું નામ કરબલા પડી ગયું અને તારા લોહીએ જેને દુનિયાની સૌથી મુકદ્દસ સરજમીન બનાવી દીધી.

સલામ હો એ કરબલા પર જે જન્મતનો એક ટુકડો છે.

સલામ હો એ બહાદૂરો પર જે કરબલામાં આરામ કરી રહ્યા છે. સલામ હો તારી નવમી મોહરરમ પર જે દિવસે તે પોતાના અસ્હાબો પર ઇત્મામે હુજ્જત કરી.

સલામ હો તારા એ ભાઈ અને એ લશ્કરના અલમ બરદાર પર જેણે ઘાટ પર કબજો જમાવીને પાણ પાણી ન પીધું બલ્કે તારી સકીના સુધી પાણી લાવવાની કોશીશમાં જેનું શરીર ટુકડે ટુકડા થઈને સરજમીને કરબલા પર વિખરાઈ ગયું.

સલામ હો તારા એ આશુરના દિવસ પર, જે દિવસે સૂરજ લોહીના આંસુ રડી રહ્યા હતો અને ચાહતો હતો કે જેટલું વહેલું બની શકે તેટલું ડુબીને પોતાનો ચહેરો છુપાવી લે જેથી કરીને ન તો મૌજુદ રહે અને ન તો એ જાનવર સિક્ત ફક્ત નામના મુસ્લમાનોની બદઆમાલી જોઈને શરમીદગી મહેસુસ કરવી પડે.

સલામ હો તારા એ છ મહિનાના દૂધ પીતા બચ્ચાં પર કે જેની પ્યાસ ઠંડા પાણીને બદલે ત્રણ ફલના તીરથી બુઝવવામાં આવી અને એ માછલીની જેમ જે પાણીની બહાર નીકળવામાં આવી હોય, તારા હાથ પર તડપી તડપીને જાન આપી રહ્યો હતો.

સલામ હો તારા એ અલી અકબર પર જે ખુદાના પયગમ્બર (સ.અ.વ.)થી સિરત. સુરતમાં સૌથી વધારે મળતો હતો, અને જેણે બેમિસાલ જંગ પછી, રોઝે આશુર તારી જાંઘ મુબારક પર માથું મુકીને દમ તોડ્યો અને પછી ખુદાની રાહમાં એની કુરબાનીનો તું સાક્ષી બની ગયો.

સલામ હો તારા એક એક સહાબી પર પોતાના લોહીથી ઇસ્લામનું ઝાડ સીંચ્યું. સલામ હો તારા એ બુઢા સાથીઓ પર જેઓએ પોતાના લોહીથી પોતાની દાઢીઓને ખીઝાબ કરી. (રંગી)

સલામ હો તારા એ માથા વગરના શરીર પર જેણે તારી માદરે ગિરામીની અમાનતને પોતા ઉપર ઓઢેલું હતું.

સલામ હો તારા એ શરીર વગરના માથા પર કે જેના બન્ને હોઠ કુરઆનની આયતોની તિલાવત કરી રહ્યા હતાં.

સલામ હો એ પાક અને પવિત્ર શરીરો પર જે શયતાની સિફતવાળા અને દીનનાં લૂટેરાઓના ઘોડાઓની એડીઓથી કચડી નાખવામાં આવ્યા.

સલામ હો તારી ખાકે પાક પર કે જેની માટી આલમ માટે સિજદગાહ બની ગઈ.

સલામ હો તારા અઝીઝોની એ શામે ગરીબાં પર જેઓ પોતાના આંસુઓથી બળતા ખૈમાઓની આગ બુઝાવી અને અર્ધા બળેલા ખૈમાઓની છાયામાં પનાહ લીધી.

સલામ હો તારા જીગરબંદ ઈમામ ઝયનુલ અબેદીન (અ.સ.) પર, તારા એ અઝીઝ ફરઝંદ પર જે બિમારીની હાલતમાં તારા કરબલાના ખૂની વાકેઆતનો ગવાહ હતો. જેથી તારા પછી ખુદાના હુકમથી ઈન્સાનો અને જીન્નાતોની રહેબરીની જવાબદારી પોતે લે.

સલામ હો તારી એ બહેન જે પોતાની મારી નિશાનીથી હાથ ધોઈ બેઠી, સલામ હો એ શેરદિલ ખાતુન પર જેણે તારા અસીર (બંદીવાન) કાફલાની જવાબદારી લીધી પોતાના ખભા પર, પછી તારા પયગામને દુન્યાવાળાઓના કાનો સુધી પહોંચાડ્યો.

સલામ હો બીબી ઝયનબ પર જેને મેહમિલ વગરના ઉંટ પર બેસાડવામાં આવી, જેની આગ ઝરતી તકરીરે યઝીદીઓના મહેલોને ફૂંકી દીધા.

સલામ હો સકીના પર, તારી એ કમસીન યતીમ દિકરી પર જે મુસાફરતની અને મુસીબતો ભરી હાલતમાં તૂટેલા હૃદયની સાથે શામના કેદખાનામાં બેવતન રહીને હંમેશા હંમેશા માટે ખાકની નીચે સૂઈ ગઈ.

સલામ હો તારા અને તારા ફિદાકાર અસ્હાબોના ચેહલુમ પર જે દિવસે તે પોતાના કુટુંબીઓ અને ઝાએરોની સરજમીને નયનવામાં મહેમાન નવાઝી કરી.

સલામ હો તારા એ અરબઈન પર, કે જે ‘અરબઈનની ઝિયારત’, મોમિનીનની નિશાની કરાર આપવામાં આવી છે. (નક્કી કરવામાં આવી છે.)

ઇતિહાસ સાક્ષી છે.

ગયા વરસે અમે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ની જીંદગીના બારામાં વિલાદતથી શહાતદ સુધી બયાન કરી ચૂક્યા છીએ પણ આ વરસે ઇતિહાસના મહત્વપૂર્ણ અને ખુબસુરત દ્રષ્ટિકોણને અમારા સંશોધનનો વિષય બનાવીએ છીએ. જેમાં ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)નો હેતુ, કયામ અને ઇન્કલાબ (ક્રાંતિ) આવરી લેવામાં આવશે, અને એ પણ ખુદ હઝરત સય્યદુશ્શોહદા (આપણી જાન એમના પર ફીદા)ની ઝબાની હશે.

મોહતરમ વાંચકો! ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના મકસદના બારામાં અસંખ્ય પુસ્તકો, લખાણો લખવામાં આવ્યા છે અને જુદા જુદા દ્રષ્ટિબિંદુથી આ વિષય પર સંશોધન કરવામાં આવ્યું છે. પણ સૌથી બહેતર અને અકલમંદ રાહ એ છે કે ભરોસાપાત્ર ઇતિહાસના પાનાઓ પર નજર કરતા જોઈએ કે ખુદ એ હઝરત (અ.સ.)એ પોતાના મકસદ અને કયામના બારામાં શું ફરમાવ્યું છે. તેથી અમે આપણા આકા ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના અકવાલ અને ખુત્બાઓ જે આપે મદીનામાં બયઅતની માંગણીના સમયથી લઈને મક્કામાં આગમન થવા સુધી અને મક્કાથી લઈને કરબલા સુધી, તેમજ ખુદ કરબલાની જમીન પર આપે બયાન ફરમાવ્યા છે એની પર ધ્યાન આપીએ જેથી વિષયને એવી જ રીતે સમજીએ, જેવી રીતે તે છે. તે પહેલા એ વાત પર ધ્યાન દોરવાનું અમે જરૂરી સમજીએ છે કે સમય તથા પૃષ્ઠોમાં અવકાશ ન હોવા છતાં પણ એ વાતની અમે કોશીશ કરશું કે મહત્વની બાબતોને અમે ઝિક્ક જરૂર કરીએ. આ અંકમાં ફક્ત પહેલો હિસ્સો એટલે હઝરત સૈયદુશ્શોહદા (અ.સ.)ના એ ખુત્બા અકવાલ જે આપે ખુદ પોતાના મકસદમાં ઈરશાદ ફરમાવ્યા છે અર્થાત મદીનામાં બયઅતની માંગણીથી લઈને મક્કામાં પહોંચવા સુધી આપે પોતાની કૂચનાં મકસદના બારામાં જે વાતો કહી છે એને બયાન કરીએ અને ઇન્શાઅલ્લાહ આવતાં અંકોમાં આ બહેસને ચાલુ રાખશું.

જ્યારે આપણે ઇતિહાસના પાનાઓ ફેરવીએ છીએ અને ઇસ્લામ પર વિતેલા સમય, બનાવો અને ઘટનાઓની શોધખોળ કરીએ છીએ તો દેખાય છે કે પયગમ્બરે ખુદા (સ.અ.વ.)એ ખુદાના હુકમથી તૌહિદની બુન્યાદ મુકવાની જવાબદારી તથા ત્યાં તૌહિદના કીલ્લાના ચાગતરીની ફરજ, જવાબદારી પોતાના માથે લીધી. અલી (અ.સ.) એમના મદદગાર અને નાસીર હતા. ખદીજા (અ.સ.)ની હિમ્મ અને સખાવત, ફાતેમા ઝહેરા સલવાતુલ્લાહે અલ્ચહાની કષ્ટ ઉપાડવાની સહનશીલતા, જ. હમ્ઝા અને

બીજા રાહે તૌહિદના ફિદાકારોની મક્કમતા અને અને નીડરતાથી મદદ અને હુકમથી આ કિલ્લાનો પાયો મજબુત થયો. દુશ્મનો હંમેશા આ રાહમાં આડખિલીઓ અને અડચણો ઉભા કરતા રહેતા અને આ કામ માટે તેઓ શક્ય તેટલી શક્તિ લગાડી કે જેટલું જલ્દી થઈ શકે, તૌહિદની આ બુન્યાદને પાડી નાખવી, અને ફરી પાછા શિક, જેહાલત અને કિત્ના ફસાદની જડ અને બુન્યાદને મજબુત કરી દેવા માટે કોશિશ કરતા રહેતા. તેથી જ એ લોકોએ જુદા જુદા નામોથી અને બહુજ સુંદર રીતે દીને ખુદાના મુકબલામાં સફ તૈયાર કરીને ઉભા થઈ ગયા. નોબત મત્યાં સુધી પહોંચી ગઈ કે દીને ખુદાના મદદગાર, હામી, અને મુસ્લમાનોના બરહક ઇમામ હઝરત હસન ઇબ્ને અલી (અ.સ.)ને ઝેર આપીને શહીદ કરવામાં આવ્યા તે પછી ઇમામે હુસૈન (અ.સ.)થી બચત લેવા માટે મનસુબો બનાવવામાં આવ્યો. આવો આપણે ધીરે ધીરે ઇતિહાસના પાનાઓ ફેરવતા જઈએ અને વાકેઆત અને ઘટનાઓ પર વિચાર અને મનન કરીએ.

૨જબ, ૬૦ હિજરીમાં મોઆવિયાના મરવા પછી તુરતજ એનો દિકરો યઝીદ ખિલાફતના તખ્ત પર બેસી ગયો અને તખ્તે ખિલાફત પર કદમ મુકતા જ પોતાના ગવર્નરો અને હાકીમોના નામે પોતાની હુકુમતના જુદા જુદા ઇલાકાઓમાં કાગળપત્રો રવાના કર્યા કે તેનો બાપ આ દુનિયાથી સખસત થઈ ગયો છે અને હવે લોકો અને તમામ પ્રજા પાસેથી એની (યઝીદ)ની ખિલાફત માટે બચત લેવામાં આવે. એ પત્રોમાંથી એક માત્ર મદીનાના ગવર્નર વલીદ બિન ઓતબાના નામે રવાના કર્યા અને એની સાથે જ એક ચીઠ્ઠી પણ મોકલી. જેમાં લખ્યું કે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) અને બીજા ત્રણ શખ્સોથી બચત લેવામાં સખતીથી કામ લેવું અને એ બાબતમાં: એ લોકોને જરા પણ મોકા આપવો નહિ. જ્યારે આ પત્ર મદીનામાં પહોંચ્યો તો વલીદ એ વાંચીને તુરતજ ભૂતપૂર્વ ગવર્નર મરવાન બિન હુકમને સલાહ - મશવેરા માટે બોલાવ્યો. એણે પણ એજ સલાહ આપી કે હજી મોઆવિયાની મોતની ખબર મદીના શહેરમાં ફેલાઈ નથી. એ લોકોને બોલાવીને એ જ રાતે યઝીદ માટે એ લોકોથી બચત લેવામાં આવે. વલીદે પણ તુરતજ એક નોકરને મોકલીને એ ચારે શખ્સોને એક મહત્વની બાબત પર વાતચીત કવા માટે પોતાની પાસે બોલાવ્યા.

ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) મસ્જિદે નબવીમાં વાતચીતમાં મશગુલ હતા કે ગવર્નરના કાસીદે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ને પયગામ પહોંચાડ્યો. ઇમામ (અ.સ.) પોતના થોડાં સગા સંબંધીઓ અને શીયાઓની સાથે ગવર્નરને મળવા રવાના થયા. વલીદે ઇમામ

હુસૈન (અ.સ.)ને મોઆવિયાની મોતની ખબર સંભળાવી અને સાથે જ યઝીદને બયઅતની વાત પણ હઝરત (અ.સ.)ની સામે મૂકી. ઈમામ વલીદની પાસેથી જતી વખતે એને ખીતાબ કરીને ફરમાવ્યું : “ઓ વલીદ! અમે જ ખાનદાને નુબુવ્વત અને રિસાલતની ખાણ છીએ, અમારું જ ખાનદાન ફરિસ્તાઓની આવવા - જવાબની જગ્યા છે. અને ખુદાની રહેમતે ઉતરવાનું સ્થાન છે. ખુદાવદે આલમે અમારા ખાનદાનથી ઈસ્લામની શરૂઆત કરી અને છેલ્લે સુધી ઈસ્લામ અમારા જ ખાનદાનમાં અમારી સાથે રહી આગળ વધશે. (હવે) રહી યઝીદની વાત, જેણે અમારી પાસેથી બયઅતની આશા રાખી છે, એ એવો શખ્સ છે જે શરાબી છે અને જેના હાથ બેગુનાહ લોકોના ખૂનથી રંગાએલા છે. આ એ જ શખ્સ છે જેણે ધર્મની પ્રણાલિકા અને એહકામ ઇલાહીને ઉપર - નીચે અને વેરાણછેરાણ કરી નાખ્યા છે. અને જાહેર અને ખુલ્લી રીતે લોકોની જરૂર સામે ફિસ્ક અને ગુનાહ બજાવી લાવે છે. શું મારા જેવા ઈન્સના માટે, જેનો ભૂતકાળ એટલો શાનદાર અને જેનું ખાનદાન એટલું ઈજ્જતવાળું અને દબદબાવાળું હોય, જાએઝ છે કે એવા ગુનાહોમા, તરબોળ ફાસિક અને લાંપટ ફાજિર શખ્સની બયઅત કરે? તેથી આ વિષયને અમે અને તમે હવે પછી બીજા કોઈ મૌકા પર વિચાર વિનિયમ કરશું અને જોઈશું કે અમારામાંથી કોણ ખિલાફતને લાયક છે અને ઉમ્મતે ઈસ્લામની રહેબરી અને પ્રજાથી બયઅત લેવાનો હકદાર કોણ છે.

(હવાલો : તબરી, જી. ૭, ઈબ્ને અસીર, જી. ૩, ઈરશાદે મુફી, મુત્તસીર અલ ઈખ્વાન, મકતલ ખ્વારઝમી, લુહુફ)

આ વાતચીત પછી બયઅતે ઈમામ અને એ હઝરતની દરખાસ્ત અને વાતચીતથી વલીદ ઘણો જ નાઉમ્મેદ થઈ ગયો પછ ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) એ જગ્યાએથી ઉઠીને ચાલી ગયા. ખતીબ ખ્વારઝમીની રિવાયત પ્રમાણે એજ રાત્રે ઈમામ (અ.સ.) વલીદની બેઠકમાંથી ઉઠીને રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)ના હરમમાં તશરીફ લાવ્યા અને આં હઝરત (સ.અ.વ.)ની કબ્ર મુત્તહરની પાસે આ શબ્દોની સાથે આં હઝરતની ઝિયારતમાં મશગુલ થઈ ગયા : આપ પર દરુદ હો, ઓ ખુદાના રસુલ (સ.અ.વ.) હું આપનો ફરઝંદ અને આપની દિકરીનો દિકરો છું. હું આપનો નાનો નવાસો અને આપનો લાયક અને હકદાર ફરઝંદ છું તેણે ઉમ્મતની હિદાયત અને રહેબરી માટે આપે આપનો વારસદાર નિયુક્ત કર્યો હતો. એ ખુદાના પયગમ્બર (સ.અ.વ.) આજે એ લોકોએ મને મજબુર અને કમજોર કરી દીધો છે. અને મારા શહાની મરતબાનો આદરભાવ અને સન્માન નથી રાખ્યું. આપની આગળ મારી આ ફરિયાદ રજૂ કરું છું અને કરીશ જ્યાં સુધી હું આપની સાથે મુલાકાત કરવા ઉતાવળ કરું. (મૂળ : મકતલ ખ્વારઝમી, જી.

: ૧, મકતલ અવાલિમ વગેરે)

ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)એ મુસાફરીનો ઇરાદો કર્યો અને બીજી રાત્રે બીજી વાર પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)ની કબ્રે મુબારકની ઝિયારતથી મુશરફ થયા અને આ શબ્દો સાથે પોતાના નાનાની ઝિયારત શરૂ કરી : બારે ઇલાહા! આ તારા પયગમ્બર મોહમ્મદ (સ.અ.વ.)ની કબ્ર છે અને હું પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)ની દિકરીનો દિકરો છું. મારા માટે પરિસ્થિતિએ એવું શુભ ધારણ કર્યું છે કે તું પોતે જાણે છે. ખુદાયા! હું 'મારફ' (અમ્ર-બીલ-મારફ) અને નેકીને દોસ્ત રાખું છું અને બુરાઈ અને નાપસંદ વાતોથી બેઝાર છું. ઓ જલાલના માલિક અને કરામત અને મહાનતા અતા કરવાવાળા ખુદા! આ કબ્રની હુરમત અને પાકીઝગીનો વાસ્તો અને જે આ કબ્રમાં આરામ ફરમાવી રહ્યાં છે એનો વસીલો બનાવી તારાથી દરખાસ્ત કરું છું કે કોઈ એવી રાહ મારા માટે ખોલી દે જે તારી અને તારા પયગમ્બર (સ.અ.વ.)ની પવિત્ર કબ્રની પાસે જ ઇબાદતમાં મશગુલ રહ્યાં અને બારગાહે ઇલાહીમાં એ પ્રમાણે મુનાજાત કરતા રહ્યાં કે એ મુનાજાતમાં હઝરત અલી (અ.સ.)ના લાલ રણમેદાનના બહાદૂર યોદ્ધા, રાત્રીના એકાંતમાં રડતા રહ્યા અને ફરિયાદ અને ગિર્યાઝારી કરતા રહ્યાં જેને લોકો સાંભળતા રહ્યાં. (મૂળ : મકતલ ખ્વારઝમી મકતલ અવાલિમ વગેરે)

મરહુમ રાવન્દીની નકલ મુતાબીક (મૂળ:ખરાએજ) બહેરાની (મૂળ : મદીનતુલ મઆજ્જ) અને બીજા મોહટ્ટીસો રિવાયત કરે છે. જ્યારે રસુલુલ્લાહ (સ.અ.વ.)ની મુસાફરતની તૈયારીનો ખબર મળી તો આપ આં હઝરત (અ.સ.) (ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ની પાસે તશરીફ લાવ્યા અને અર્ઝ કરી : તમે ઇરાકની તરફ સફર કરીને મને ગમનાક રંજોગમમાં મુબતેલા ન કરો કેમ કે મેં તમારા જદ (નાના રસુલે ખુદા સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું : મારો ફરઝંદ હુસૈન સરજમીને ઇરાકમાં કરબલા નામે મકાન પર કતલ કરવામાં આવશે. ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)એ ફરમાવ્યું : માદરેગેરામી! હું આપથી બહેતર જાણું છું. જુલમો સિતમ અને અદાવતો દુશમનીના સબબથી મને કતલ કરવામાં આવશે અને મારું માથું શરીરથી જુદુ કરવામાં આવશે અને ખુદાએ મુતઆલની એજ મરજી છે. મારા દિકરાઓ તલવારથી કતલ થશે, મારા હરમ અને એહલેબૈત (અ.સ.)ને અસીર અને કૈદી બનાવીને દર બદર ફેરવવામાં આવશે તે ઓ ફરિયાદ અને રડતા મદદ માટે ઉમ્મીદ રાખશે પણ કોઈ એમની નુસરત કે મદદ કે ફરિયાદ પુરી કરવા નહિ જશુ.

હાલા વાંચકો! ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ની આ વાતચીત અને બીજા મૌકાની વાતચીતથી, જે ઇતિહાસ અને મકાતિલના

પુસ્તકોમાં મળે છે. તેનાથી ખબર પડે છે કે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) પોતાના ઇમામના ઇલ્મથી તમામ ઘટનાઓ અને બાબતો જે સામે આવવાની હતી તે સારી રીતે જાણતા હતા.

ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)નું વસીયતનામું

હઝરત સચ્ચદુશ્શોહદા અરવાહનાફિદા (અમારી જાન આપ ઉપર ફીદા) જ્યારે મદીનાથી મક્કાની તરફ રવાના થયા તો આપ (અ.સ.)એ નીચે પ્રમાણે વસીયત લખી અને પોતાની મહોરથી, મહોરબંધ (સીલ) કરીને પોતાના ભાઈ મોહમ્મદ હુન્ફીયાને હવાલે કરી : બિસ્મિલ્લાહ હિર્રહમા નિર્રહીમ - આ વસીયત હુસૈન ઇબ્ને અલીની પોતાના ભાઈ મોહમ્મદ હુન્ફીયાને છે. હુસૈન (અ.સ.) ગવાહી આપે છે ખુદાની વહેદાનિયત અને એક હોવા પર અને એ વાતની ગવાહી આપે છે કે ખુદાના માટે કોઈ શરીક (ભાગીદાર) નથી અને એ અમ્મની પણ ગવાહી આપે છે કે મોહમ્મદ (સ.અ.વ.) એના રસુલ છે, અને આઈન (કાનુને ઇસ્લામ)ને ખુદાની તરફથી લાવ્યા હતા અને એ વાતની ગવાહી પણ આપે છે કે જન્મત અને દોઝખ હક છે અને જઝાનો દિવસ (કયામત) ચકીનન (નક્કી) આવશે જેને માટે કોઈ શક અને શંકા નથી, અને ખુદાવહે આલમ તમામ ઇન્સાનોને એ દિવસે ફરીવાર જીવતા કરશે. (ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) પોતાના વસીતનામામાં તૌહિદ, નબુવ્વત અને મઆદ (કયામત)ના બારામાં પોતાનો અકીદો બયાન કર્યા પછી પોતાની એ સફરનો મકસદ અને હેતુને આ રીતે બયાન ફરમાવે છે.) હું ન તો મારી ઇચ્છાઓ અને ખુદપસંદગી યા એશઆરામની તલાશમાં સફર ઇખ્તેયાર કરું છું અને ન તો ફિત્નાફસાદ અને જુલમોસિતમ માટે મદિનાથી નીકળી રહ્યો છું. બલકે આ સફરથી મારો મકસદ અમ્મ બિલ માશફ અને નહિ અનીલ મુન્કર છે. આ સફરનો મકસદ એ પણ છે કે ઉમ્મતની દરમ્યાન ફેલાયેલા ફસાદને હું ખત્મ કરું અને મારા જદ રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)ની સુન્નત અને કાનૂન અને મારા પિદરે બુજુર્ગવાર અલી બિન અબી તાલિબ (અ.સ.)ના તૌર - તરીકાને ફરીવાર જીવતા કરું. પછી જે શખ્સ આ હકીકતનેમ ભાથી કબુલ કરે એણે ખુદાની રાહને અપનાવી છે. અને જેણે એને કબુલ ન કર્યું (એટલે મારી વાત ન માની) હું સબ્ર અને સાબીત કદમની સાથે પોતાની રાહને પુરી કરીશ ત્યાં સુધી કે ખુદાવહે આલમ મારા અને એ લોકોની વચ્ચે કોઈ ફેસલો કરે કેમ કે તે બહેતર ઇન્સાફ કરવાવાળો છે. અને ભાઈ, તમને મારી આ વસીયત છે અને તૌફીક ખુદાએ અઝઝ વ જલ્લની તરફથી છે. એની પર ભરોસો કરું છું અને એની તરફ

જ મારે પાછા ફરવાનું છે. આ હતી ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની વસીયત જે એ હઝરત (અ.સ.)એ પોતાના ભાઈને કરીને હતી.

આ વસીયત મકતલે ખવરઝમી જીલ્લ : ૧ અને મકતલે અવાલિમ જેવા ઇતિહાસના પુસ્તકોમાં લખેલી જોવા મળે છે.

ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) રવિવારના દિવસે જ્યારે માહે રજબ પુરો થવામાં બે દિવસ બાકી હતા ત્યારે, પોતાના દિકરાઓ અને ખાનદાનમાં બીજા લોકોની સાથે મક્કાની તરફ રવાના થયા અને જ્યારે મદીના પાછળ રહી ગયું તો એ જ આયાતે કરીમાની તિલાવત ફરમાવવા લાગ્યા જે હઝરત મુસા બિન ઈમરાનની મિસરની તરફ રવાનગી અને ફિરઝોનીઓની સાથે મકાબલાની તૈયારીના સંબંધમાં નાઝીલ થઈ હતી. પોતાની મુસ્તફેરત માટે આપે (અ.સ.) એજ માર્ગ પસંદ કર્યો, જેનો બધા જ મુસાફરો અને કાફલાવાળાઓ સામાન્ય રીતે ઉપયોગ કરતા હતા. અજાણ્યા અને વેરાન રસ્તા પર નહોતા ચાલતા. પાંચ દિવસનો મદીના અને મક્કાનો માર્ગ પાંચ દિવસમાં જ પુરો કર્યો. શબે જુમ્હા, શાબાન મહિનાની ૩જી તારીખે મક્કાની સરજમીન પર પહોંચ્યા.

*****

હઝરત ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ના બોધ વચનો :

(૧) હે લોકો! જરા વિચારો તો કે તમારા બાપ દાદા અને તમારી અવલાદ (વગેરે) જે તમારી દરમિયાન રહેતા હતા તેઓ ક્યાં ચાલ્યા ગયા? શું તેમનું તમારાથી હંમેશના માટે વિખુટા પડી જવું તમારા માટે બોધ સમાન નથી?

(૨) જે માણસ પોતાના ભાઈની સાથે ભલાઈ કરે છે તો ખુદા જશરતના સમયે તેની જશરતને પુરી કરે છે, અને બલા - સંકટને તેનાથી દૂર રાખે છે.

ફુરાત બોલે છે.

શાએરે ઇન્કિલાબ 'જોશ' મલીહાબાદીએ કહ્યું હતું. ઇન્સાન કો બેદાર તો હો લેને દો. હર કોમ પુકારેગી હમારે હે હુસૈન. ધરતીનાં બધાં ઇન્સાનોમાં આ જાગૃતિ આવી છે કે કેમ એનો જવાબ મુશ્કેલ છે, પણ થોડીક શરીફ રહો એવી જરૂર છે કે જે માનવતાની મુલ્યવાન દોલતથી માલામાલ છે. જનાબ નાનકચંદ શ્રી વાસ્તવસાહેબ ઇશરત (એમ.એ.એલ.ટી. - મુન્શી ફાઝલ - સાહિત્ય રત્ન) સાહેબ એવી વીરલ વ્યક્તિઓમાંના એક છે. કરબલાના મઝલુમ ઇમામ (અ.સ.) પર વિતેલા ઝુલ્મોનું દર્દ એમના હૈયાને પણ ચોટદાર રીતે સ્પર્શી ગયું છે. અને એમના કવિ હૈયાએ એક નઝમ રચી છે. આ નઝમમાં એમણે ફુરાત નદી સાથે વાતો કીર છે. નઝમ ઇમામ (અ.સ.) પ્રત્યેની એમની મોહબ્બતભરી, માનવાભરી અકીદતનો એક ખૂબસુરત અરીસો છે, ઇશરત સાહેબ કહે છે.

(૧)

ખ્વાબ મે કલ આઈથી નહેરે ફુરાત

ચલ પડી કુછ કરબલા કી ઉસસે બાત

ફુરાતની નેહર ગઈ કાલે રાતે મારા સ્વપ્નામાં આવી હતી. એની સાથે કરબલા વિશે થોડીક વાતચીત નીકળી.

(૨)

મે યે બોલા ગયઝો ઇસતેઅજાબસે

ઉસ સરાપા ઇઝતેરાબે આબસે

ગુસ્સો અને રોષની લાગણી સહિત, નખશીખ વહવળતા સમાન એ પાણીને ઉદ્દેશીને હું બોલ્યો.

(૩)

મૈને માના સંગઢીલ થે અશક્યા,

તેરી ગયરત સે મગર ક્યા હો સકા

હું માનું છું કે ઇમામ (અ.સ.)ના દુશ્મનો દુષ્ટો, પથ્થર હૃદયી હતા. પણ ઓ કુરાત નદી તારા સ્વમાનને શું થઈ ગયું હતું?

તારાથી કેમ કંઈ જ ન થઈ શક્યું?

(૪)

અશક હે, રીક્ત હે, આહે સર્દ હે

પેચો તાબે દર્દ મે તુ ફર્દ હે

તારી પાસે આંસુઓ છે. દર્દ છે. ઠંડા નિશ્વાસો છે, બેચેની ભર્યા દર્દમાં અજોડ છે.

(૫)

કિસ તરહ તું દેખતી હી રેહ ગઈ!

જો ન સેહ પાના થા ક્યું કર સેહ ગઈ?

શા માટે તું માત્ર જોતી જ રહી ગઈ? જે સહન થઈ શકે એમ ન હતું તે તું કઈ રીતે સહન કરી ગઈ?

(૬)

ઈતરતે સાકીએ કૌસર ઔર પ્યાસ

હલ્કો લબ સુખે હુએ ચેહરે ઉદાસ

સાકીએ કૌસરના સંતાનો અને તરસ્યા રહે? એમના ચહેરા ઉદીસ હોય અને હોઠ તથા ગળુ સુકાએલા હોય?

(૭)

તીફલ ક્યા પીરો જવાં બેતાબ થે

તીન દીન સે સબકે સબ બે આબ થે

બાળકો શું પણ ઘરડાંઓ અને જવાનો પણ બેચેન હતા, ત્રણ દિવસથી બધાં પાણી વગરના હતા.

(૮)

શાહે દી ડૂબે ગયરત મે થે

અપને સબ અન્સોર યાવર કે લીયે.

પોતાના બધાં સાક્ષીઓ અને મદદગારો માટે (કંઈજ ન કરી શકતા હોવાથી) ઈમામ (અ.સ.) શરમ અનુભવી રહ્યાં હતા.

(૯)

સોચતે થે અપને દિલ મેં બાર બાર

ખતમે મે હે ખુલક કા મેરે વિકાર

તેઓ મનોમન વારંવાર વિચારી રહ્યાં હતા કે - મારા સદગુણોની પ્રતિષ્ઠા જોખમમાં છે.

(૧૦)

ફોજે દુશ્મન કો કરે સયરાબ જો

વોહું ન કતરા દે સકે અન્સાર કો

દુશ્મનની ફોજને જે તૂમ કરે એ નદી શું ઈમામ (અ.સ.)ના સાથીઓને પાણીના થોડાંક ટીપા અર્પણ ન કરી શકે?

(૧૧)

દેખ કર યે હાલ ભી તું ચુપ રહી?

જંગ કે મૈદાન મે ગોયા ન થી.

આ પરિસ્થિતિમાં પણ તું ચુપ રહી? જાણે કે એ યુદ્ધના મેદાનમાં તારું અસ્તિત્વ જ ન હતું!

(૧૨)

ક્યું પહોંચ પાઈ ન તું ખેમે કે પાસ?

ક્યું બઝા પાઈ ન તું પ્યાસોં કી પ્યાસ?

ઈમામ (અ.સ.)ના તંબુઓ સુધી તું કેમ પહોંચી ન ગઈ? શા માટે તે તરસ્યાઓની તરસ ન છીપાવી?

(૧૩)

માંગને પાની ચલા એક શીરખ્વાર

હો સકી ફીર ભી ન તુ કુછ શર્મસાર

એક દૂધ પીતું બાળક પાણી માંગવા માટે આવ્યું. તોય તને કંઈ જ શરમ ન લાગી?

(૧૪)

જબ બુઝાઈ પ્યાસ આબે તીરસે

શહ નિકલી જબ તને બે શીર સે

જ્યારે એ બાળકની તરસ તીરના પાણીથી છીપાવવામાં આવી. દૂધથી મેહરુમ થઈ ગયેલા એ બાળકે જ્યારે પ્રાણ છોડ્યા.

(૧૫)

તબ ભી તેરે આબમે જુંબિશ ન થી?

તબ ભી તેરે જુસ્મ પર લરઝિશ ન થી?

તોય તારા પાણીમાં હલનચલન ન હતી. તોય તારા શરીર કોઈ ઘુજરી ન અનુભવી?

(૧૬)

યે ન સોચા તેરા ક્યા હોગા જવાબ?

હશ્ર કે દિન તુઝકો આએગા હીજાબ?

તે એ પણ ન વિચાર્યું કે કયામતના દિવસે તું શો જવાબ આપી શકશે. તારે એ માટે કેટલું નીચું જોવા જેવું થશે?!

(૧૭)

તુઝ કો બઢના ચાહીએ સૈલાબ સા

નુહ કા તુફાન લાતી બરમલા

તોર તો એક પુરની જેમ આગળ વધું જોઈતું હતું. તારે તો તેજ ઘડીએ એક ભયંકર તોફાન સર્જાવવું જોઈતું હતું!

(૧૮)

ડુબ જાતે જીસ મેં કુફા કરબલા

ખેમા ગાહે ફવજે સરવર કે સિવા

એક એવું તોફાન કે જેમાં હુસૈની ફોજના ખેમાઓ સિવાય તમામ કુફા અને કરબલા ડુબી ગયા હોત!

(૧૯)

નુહ કી કીશતી કા મંજર દેખ કર

ઠંડા હોતા શાહ કા તુફતહ જીગર

હઝરત નુહ (અ.સ.)ની કીસ્તીનું દ્રશ્ય જોઈને ઇમામ (અ.સ.)નું બળતું જીગર કાંઈક શાંતી અનુભવતે!

(૨૦)

ગિરકે કદમોં પર મઆફી ચાહતી

અપની ગફલત કી તલાફી ચાહતી

ઇમામ (અ.સ.)ના કદમોમાં પડીને તે માફી માંગી લીધી હોત. અને એ રીતે તારાથી થએલી શરતચૂક તે સ્વિકમારી લીધી હોત.

(૨૧)

તુઝ પે હોજાતી અતુફતકી નિગાહ

બાગે રિઝવાં મે તુઝે મિલતી જગહ

તારી પર મહેરબાનીની નજર થઈ હોત. જગતના બગીચામાં તને જગ્યા મળી જવા પામી હોત.

(૨૨)

શાએરનો આ ઠપકો સાંભળીને ફરાતે જવાબ આપ્યો :

શિકવહ પર બોલી વોહ યું બા શોરો શેન

મેરી ભી સુન ઔર હવાખ્વાહે હુસૈન

આ ફરિયાદ સાંભળીને ફરાત નદી વિલાપ કરીને બોલી. ઓ હુસૈન (અ.સ.)ના મતવાલા. મારી વાત પણ સાંભળી લે.

(૨૩)

માનતી હું ઠીક હે તેરા ગિલા

માનતી હું ઇસ મે થી મેરી ખતા

હું માનું છું કે તરી ફરિયાદ વ્યાજબી છે. એમાં મારી ભુલ હતી એનો પણ હું સ્વિકાર કરું છું.

(૨૪)

તુઝ કો લેકીન હે નહી કુછ આગેહી

વરના શિકવહ હી ન કરતા તુ કભી

પણ તને કંઈ જાણ નથી. નહિંતર તે કદી આ ફરિયાદ ન કરી હોત.

(૨૫)

પેશતર ઇસસે કે હોજાતા શહીદ

કોઈ ભી ફોજે હુસૈનીકા શહીદ

હુસૈની ફોજનો કોઈ પણ વીરલો શહીદ થઈ ગયો હોત એ પહેલા

(૨૬)

દસ્તે મોજ અપના બઢા દેતી ઝુરુર

પ્યાસ પ્યાસો કી બુઝા દેતી ઝુરુર

મારા મોજાઓનો પાલવ મે જરુરી વિસ્તારી દીધો હોત. તરસ્યાઓની તરસ મેં જરુર છીપાવી દીધી હોત.

(૨૭)

ખુશક સેહરા કો ભીગો દેતી ઝુરુર

દુશમનો કો મેં ડુબો દેતી ઝુરુર

સુકા રણને મે જરુર ભીંજવી નાંખ્યું હોત. દુશમનોને મેં જરુર ડુબાડી દીધા હોત.

(૨૮)

કસ્દ પર અપને મગર ટોકી ગઈ

ગામ ઉઠાતે હી વહી રોકી ગઈ.

પરંતુ મારા ઈરાદા પર મને અટકાવી દેવામાં આવી હતી. પગલું ઉપાડતા જ મને રોકી દેવામાં આવી હતી.

(૨૯)

આ ગયા સબ્રે ઈમામત સામને

અબ બઢી તો થી કયામત સામને

ઈમામ (અ.સ.)નો સબ્ર, મારી સામે આવી ગયો. આગળ વધતાં જ મારી સામે કયામત ગોઠવાઈ ગઈ.

(૩૦)

હયબતો અજલાલ સે થરરા ગઈ

કુછ ન સમઝી કયા કરું - ગભરા ગઈ

ભવ્યતા અને દમ્મામ જોઈને હું ઘુજી ગઈ. શું કરવું એની સમજણ ન પડી. હું ગભરા ગઈ.

(૩૧)

ઈસ તરફ ફૌરન હુવા મુઝસે ખિતાબ

બસ હદોં મે અપની રેહ ઔ મોજે આબ

તરત જ મરી પ્રત્યે આ સંબોધન થયું - બસ - ઓ પાણીના મોજાઓ - તમે તમારી મર્યાદામાં રહો.

(૩૨)

માનતા હું ફર્ક હે બઢના તેરા

દુશ્મનો મે ગયઝસે ચઢના તેરા

સંબોધન થયું માનું છું કે આગળ વધવું એ તારી ફરજ છે. તારે ગઝબનાક બનીને દુશ્મનો પર તુટી જ પડવું જોઈએ.

(૩૩)

તુઝકો લાઝમી થા મગર યે જાનના

તુઝકો લાઝીમ થા મગર યે માનના

પણ તારે એ જાણવું જોઈતું હતું અને સ્વિકારવું જોઈતું હતું કે.

(૩૪)

ગો ઈમામે દો સરા મેહસુસર હે

લેકીન અબ ભી વોહ નહી મજબુર હે

જો કે બન્ને જગતના ઈમામ (અ.સ.) અત્યારે ઘેરાએલા છે. તોય તેઓ મજબુર કે લાયાર નથી જ.

(૩૫)

યાદ રખ તેરે નહીં મોહતાજ હે

દો જહાં કે માલિકો સરતાજ હે

યાદ રાખ કે તેઓ તાર મોહતાજ નથી. તેઓ બન્ને જગતના માલીક અને સરતાજ છે.

(૩૬)

જન કી ખાતીર આએ હો સયબે જનાં

અર્શ સે હલ્લે બતો રે અરમુંગા

જેમના માટે જન્નતના ફળો આવ્યા હોય. આકાશ પરથી જન્નતનો પોશાક જેમના માટે ભેટ તરીકે આવ્યો હોય.

(૩૭)

વોહ અગર ચાહે તો ક્યા મુમકિન નહીં.

દો જહાં કી નેઅમતે આએ યહીં

તેઓ જો ચાહે તો શું શક્ય નથી. બન્ને જગની નેઅમતો અહિં આવી શકે છે.

(૩૮)

ચશમે ઉબલે ખમો કે અંદર અભી

તીશના લબ સયરાબ હોજાએ અભી

તેઓ ઈચ્છે તો હમાં જ તંબુઓમાં ઝરણાં ફુટે. બધાં તરસ્યાઓ હમાં જ તૃપ્ત થઈ જાય.

(૩૯)

મેરા લેકીન હો રહા હે ઇમ્તેહાં

ઇસ લીએ ચુ હે ઇમામે દો જહાં

પરંતુ મારી કસોટી થઈ રહી છે. એટલે જ બન્ને જગના ઇમામ (અ.સ.) ચુપ છે.

(૪૦)

મુઝકો પુરા કરને દે તું ફર્ઝ એન

દેખલે સબ દરજએ સબ્રે હુસૈન

તું મને મારી ફરજ બજાવવા દે. બધાંને હુસૈન (અ.સ.)ના સબ્રની પરાકાષ્ટા નિરખી લવો દે.

(૪૧)

લોટ જા બસ ખા ન તું અબ પેચો તાબ

તુઝ કો મીલ જાએગા નિચ્યત કા સવાબ

બસ હવે તુ પાછી ફર, વ્હીવળ બનવાની જરૂર નથી. તને તારા આ નેક ઇરાદાનો સવાબ મળી રહેશે.

(૪૨)

લોટ આઈ સુનકે મૈ યે ગુફ્તગુ

પા ગઈ સબકી નઝર મેં આબરુ

આ વાતચીત સાંભળીને હું પાછી ચાલી આવી. બધાની નજરમાં મને ઇજ્જત મળી ગઈ.

(૪૩)

ગો કે અબ ભી મેં હું બર રુએ ઝમી

મેરે દરજે મે કમી લેકીન નહી.

જો કે આજે પણ હું ધરતી પરજ છું. તોય મારા દરજ્જામાં લેશમાત્ર ઉણપ નથી આવી.

(૪૪)

હર તરફ હે મેરે અર્ઝ કરબલા

નેહરે જન્નત સે સિવા હે મરતબા

મારા ચારે કોર કરબલાની જમીન છે. મારો મરતબો જન્નતની નેહર કરતાં વધીને છે.

(૪૫)

તું ભી 'ઇશરત' આજકી શબ અઝમ કર

મુઝસે અપની ગુફતુગ કો નઝમ કર

'ઇશરત' તમે પણ આજે રાતે એક નિર્ણય કરો. મારી સાથે થએલી તમારી વાતચીતને કવિતામાં ગુંથી લો.

ફીર સુના મજલીસમે સબકો અપના ખ્વાબ

ઔર હાંસીલ કર સવાબે બેહીસાબ

મજલીસમાં સૌને તારા સ્વપ્નની હકીકત વર્ણન કર અને બેહીસાબ સવાબ હાસીલ કર.

(‘ઇસ્લામના મુહાફીઝો’માંથી પ્રકાશકના સૌજન્યથી)

હઝરત ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) ફરમાવે છે :

હે લોકો! જરા એ સ્થળને તો યાદ કરો કે જ્યાં તમને મરીને જવાનું છે. જરા એ કબ્ર વિષે તો વિચારો કે જેમાં જઈને તમને સુવાનું છે. (યાદ રાખો) એ સમય જરૂર આવનારો છે જ્યારે તમને ખુદાની સામે ઉભા રહેવું પડશે. અને તમારા શરીરના અવયવો

(હાથ, પગ, આંખ, જીભ વગેરે) તમારી વિરુદ્ધ સાક્ષી આપશે (કે આ માણસ અમારાથી ફલાણું ફલાણું, ખરાબ કામ કર્યું) એ વખતે તમારા ટાંટીયા ધ્રુજતા હશે, તમારો શ્વાસ સંઘાતો હશે. કેટલાક લોકોના ચહેરા (નકીઓના કારણે) સફેદ હશે, અને કેટલાકોના (બદીના કારણે) કાળા હશે. અંતરપટના ભેદો એ દિવસે ઉઘાડા થઈ જશે અને ઈન્સાફનું ત્રાજવું સ્થપાશે.

હુસૈન (અ.સ.)ની ઓળખાણ એહલે સુન્નતના આલીમોની નજર થકી

ગયા વરસે અમે મોહરમના (ઉર્દુમાં પ્રકાશિત) ખાસ અંકમાં એહલે સુન્નતના આલીમો અને વિદ્વાનોની નકલ કરેલી અમૂક હદીસો, જે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ની અઝમતથી સંબંધિત હતી, આપ લોકો માટે એમના જ ભરોસાપાત્ર પુસ્તકોના પાનાઓમાં હવાલાઓની સાથે રજૂ કરી ચુક્યા છીએ. એવી જ રીતે આ વરસે પણ થોડીક બીજી હદીસો નકલ કરીએ છીએ. જેથી આપ વાંચકો પણ આ મુદ્દાને સારી રીતે જાણી લ્યો, કે એહલે બયતે અત્હાર સલામુલ્લાહે અલ્યહુમની દોસ્તી અને એ પવિત્ર હસ્તીઓની (જાતે મુકદ્દસની) વિલાયત અને ઇમામતનો મહાન દરજો ફક્ત શીયાઓની સાથે જ સંબંધિત અને મર્યાદિત નથી બલકે એનો સંબંધ તમામ મુસ્લમાનોની સાથે છે. પણ અમે શું કરીએ કે અમૂક શયતાની વસવસામાં ફસાએલા લોકો આ સંપૂર્ણ હકીકતો છતાં પણ ગુમરાહીના શિકાર થઈ જ ગયા.

ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)નું નામ મુબારક ખુદાના નામથી સંબંધ ધરાવે છે.

ફરાએદુસ્સિમ્તૈનના પાના નં. ૨૫, ૨૬, ૫૨ એક હદીસ મળે છે, જેના તરજુમાનો ભાવાર્થ અને ખુલાસો એ છે કે પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું : ખુદાવદે આલમે અમારા માટે અમૂક નામોને પોતાના નામોથી સંબંધિત રાખ્યા છે. જેમ કે ખુદાવદે આલમે મેહમુદ છે અને હું મોહમ્મદ (સ.અ.વ.) છું. ખુદાએ અઝઝવજલ્લ

“આઅલા” છે અને મારો ભાઈ “અલી” (અ.સ.) છે. ખુદાવદે મુતઆલ “ફાતિર” (અ.સ.) છે. ખુદાએ કરીમ “મોહસીન” છે અને મારા બન્ને દીકરા “હસન” અને “હુસૈન” (અ.સ.) છે.

હુસૈન (અ.સ.) એહલેબૈત (અ.સ.)માં સૌથી વધુ પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)થી સાદશ્ય (મળતાપણું) રાખે છે.

બુખારી અને ઇબ્ને અસીર રિવાયત કરે છે કે જ્યારે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)નું મુબારક માથું ઓબયદુલ્લા ઇબ્ને ઝિયાદની પાસે લઈ જવામાં આવ્યું અને મુબારક માથું એક વાસણમાં મુકવામાં આવ્યું, પછી તલવાર અથવા સોટીથી એ હઝરત (અ.સ.)ની આંખો અને નાક પર ફટકારવા લાગ્યો. અનસે કહ્યું : આ એહલેબયતમાં સૌથી વધારે પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)થી મળતાપણું

રાખે છે.

(બુખારી : ભાગ - ૨)

અલબદા વલ તારીખ, જીલ્લ : ૬માં લખાણ નકલ છે કે ઓબયદુલ્લાહે આપ (સ.અ.વ.)ના ચહેરા મુબારક પર ફટકા મારતા કહેવા લાગ્યો કે આનાથી વધારે ખુબસુરત ચહેરો મે કદી જોયો નથી. અનસ બિન માલીક કહેવા લાગ્યા : જાણી લે કે પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)ના ચહેરાથી એમનો ચહેરો મળે છે.

પહેલો એ શખ્સ જે જન્નતમાં દાખલ થશે.

હાકીમે અને ઇબ્ને મસૂદએ હઝરત અલી (અ.સ.)થી રિવાયત કરી છે કે પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)એ અમેને (અલી (અ.સ.)ને ફરમાવ્યું : જે શખ્સ જન્નતમાં સૌથી પહેલા દાખલ થશે તે હું, તમે ફાતેમા (અ.સ.), હસન (અ.સ.) અને હુસૈન (અ.સ.) છે. પછી અલી (અ.સ.)એ અરઝ કરી કે પછી મારા ચાહવાવાળાઓ? પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું : તમારી પાછળ પાછળ આવશે.

(સવાએક મોહરેકા, ઝખાએરે અકબા, કન્ઝુલ અમમાલ, જી : ૬)

અલબત્ત તબરાની અને એહમદ ઇબ્ને હમ્બલે પણ મનાકિબમાં આ હદીસને રિવાયત (બયાન) કરી છે.

જવાનાને જન્નતના સરદારો પર નજર કરવી.

ઇબ્ને હય્યાન, અબુ લયાલી, ઇબ્ને અસાકીર, ઇબ્ને સઈદ, મહુબ્બ તબરી, શબલાખી અને સબ્બાહે રિવાયત કરી છે જેનો મતલબ અને ભાવાર્થ એ છે કે પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું : જે કોઈ ઇચ્છે કે જન્નતના જવાનોના સદારની તરફ નજર કરે તો તે હુસૈન (અ.સ.)ની તરજ જુવે.

(નુસલ અબ્સારક)

હુસૈન (અ.સ.)ના ચાહવાવાળા જન્નતી છે.

પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)થી એક લાંબી હદીસ નકલ કરવામાં આવી છે. જેમાં છેલ્લે આવી રીતે ફરમાવવામાં આવ્યું છે કે : ખુદાયા! તું જાણે છે કે હસન (અ.સ.) અને હુસૈન (અ.સ.) જન્નતમાં છે. એમના કાકા જન્નતમાં છે. એમની કુઈ જન્નતમાં છે. જે પણ એમને દોસ્ત રાખે છે જન્નતમાં છે અને જે પણ એમનાથી દુશ્મની અને અદાવત રાખવાવાળો છે, એ

જહન્નમી છે. આજ હદીસથી મળતી જુલતી સાહેબે કિતાબ અસ્સુનત એ હુઝયફાથી રિવાયત કરી છે.

(ઝખાએ રે ઉકુબા, નઝમ દર રાસમતીન)

પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)ની સાથે એક મકાનમાં

એહમદ, તબરાની, ઇબ્ને અસર, અને હાકીમ (મુસ્તદરકમાં) રિવાયત કરે છે કે પયગમ્બરે ખુદા (સ.અ.વ.)એ ફાતેમા (સ.અ.વ.)ને ખિતાબ કહી ફરમાવ્યું કે : ઓ ફાતેમા! હું અને તમે અને આ જેઓ સુતા છે. (અલી અ.સ.) હસન (અ.સ.) અને હુસૈન (અ.સ.) કયામતના દિવસે એકમકાનમાં હશે.

(કન્ઝુલ ઉમ્માલ, જી. ૨)

ઉમર બિન ખત્તાબે રિવાયત કરી છે કે પયગમ્બરે ખુદા (સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું છે કે : હું અલી, ફાતેમા, હસન અને હુસૈન (અ.સ.) હઝીરતુલ કુદસમાં એવા સફેદ ગુંબદની નીચે હશું જેની છત અર્ધ રહેમાન છે. આજ હદીસથી મળતી એક બીજી હદીસ અબુહુરેરાથી નકલ કરવામાં આવી છે.

(ફરમાએદુસ્સિમતેન, જી. ૧)

પયગમ્બરે અકરમ સલ્લલાહો અલ્યહે. વઆલેહી વસસલામની દોઆ.

તબરાનીએ વાસેલાથી રિવાયત કરી છે કે પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)એ અલી (અ.સ.) ફાતેમા (અ.સ.) હસન (અ.સ.) અને હુસૈન (અ.સ.)ના હકમાં આવી રીતે દોઆ કરી છે. ખુદાયા! તે ઇબ્રાહીમ (અ.સ.) અને આલે ઇબ્રાહીમ (અ.સ.) પર દુશદ અને સલવાત રહેમત, મગ્ફેરત, અને પોતાની રઝા અને ખુશનુદી કરાર આપી (ઉતારી) બારે ઇલાહા! આ લોકો એટલે અલી (અ.સ.), ફાતેમા (અ.સ.), હસન (અ.સ.) અને હુસૈન (અ.સ.) જેઓ મારાથી અને હું એ લોકથી છું. તે માટે દુશદ, સલવાત, રહેમત, બક્ષીસ, અને પોતાની રઝા અને ખુશનુદી મારા પર અને એ લોકો પર પણ કરાર આપ. (નાઝીલ કર.)

(કન્ઝુલ ઉમ્માલ : જી. ૬)

પયગમ્બરે ઇસ્લામ સલ્લલાહો અલ્યહે વઆલેહી વસસલામની અમાનત.

શબરાવી, સિબ્ને ઇબ્ને જવઝી, સયુતી અને મસનાવી તબરાનીથી પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)ની હદીસ નકલ કરે છે કે આં હઝરત (સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું : પરવરદિગાર! મેં આ બન્ને (હસન અને હુસૈન (અ.સ.) અને સાલેહુલ મોઅમીનીન (અલી અ.સ.)ને અમાનત તરીકે તને સોંપ્યા છે. (અલ ઇન્હાફ) (તઝકેરતુલખવાસ, કન્ઝુલ હકાએક, જી. ૧, કન્ઝુલ ઉમ્માલ,

જી. ૬)

હઝરત કાએમ (અ.ત.ફ.શ.) (અમારા ઇમામે ઝમાના અ.સ.) ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના નવા ફરઝંદ.

મકતલ ખ્વારઝીમ અને યનાબીઉલ મવદતમાં એક રિવાયત છે કે જ્યારે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) બહુજ નાના હતા ત્યારે પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.) એમને પોતાના ખોળામાં બેસાડેલા હતા અને મોઢાને વારંવાર ચુમતા હતા અને ફરમાવતા જતા હતા : તું મૌલા છે, તું મોલાનો ફરઝંદ છે, અને તારો બાપ મૌલા છે. તું ઇમામ, તું ઇમામનો દિકરો અને તું ઇમામનો બા, તું હુજ્જત, તું હુજ્જતનો દિકરો, અને તું નવ હુજ્જતોનો બાપ, જે તારી નસલથી હશે જેમાનો નવમો એ તમામ હુજ્જતોનો બાપ, જે તારી નસલથી હશે જેમાનો નવમો એ તમામ હુજ્જતોનો કાએમ છે. હમદીનીએ એક લાંબી અને ખુલાસાવાર હદીસ પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)થી રિવાયત કરી છે કે આં હઝરત (સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું : હસન અને હુસૈન (અ.સ.) મારી ઉમ્મતના બે ઇમામ, પોતાના પિદરે બુઝુર્ગવાર પછી થશે, આ બે એહલે જન્નતના સરદાર છે, એમની મા દુનિયાની સ્ત્રીઓની સરદાર છે, એમના પિદરે બુઝુર્ગવાર વસીઓના સરદાર છે, હુસૈન (અ.સ.)ની નસલમાં નવ શખ્સો છે જેમાનો નવમો મારા ફરઝંદોમાં કાએમ હશે, એમની ઇતાઅત અને પયરવી મારી ઇતાઅત અને પયરવી હશે અને એમની નાફરમાની અને વિરોધ મારી નાફરમાની અને વિરોધ હશે. જ શખ્સ એમની ફઝીલતોથી ઇન્કાર કરશે અને મારી પછીએમની બેઅહતરામી કરશે તો પછી એમની બેઅહતરામી કરશે તો ખુદાવદે આલમની એમની વિલાયતના કાર્યો અને મારીનુસરત અને મદદ મારી ઉમ્મતના ઇમામો માટે કાફી છે અને જે લોકો એમના હકથી ઇન્કાર કરશે તો ખુદા જ એ લોકોથી બદલો લેવા માટે કાફી છે. “વ સયાલમુલ્લઝીના ઝલમુ અય્યમુનકલેબીન યન કલેબુન”

(ફરાએદુસ્સિમતૈન, જી. ૧)

જે હદીસો ઉપરના વ્ષિયો પર બયાન કરવામાં આવી છે, એ વિષયો પર બેશુમાર હદીસો કિતાબો જોવા મળે છે. ઉપર લખેલ હદીસો તો સમુદ્રના કિનારા પરનું એક ટીપું હતું જે એહલેબયતે અત્તહારની હક્કાનિયત, ખાસ કરીને ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) પર બયાન કરવામાં આવી છે.

નવમી મોહરરમે અસરના કોલાહલમાં ઇમામે હુસૈન (અ.સ.)ના ચરિત્ર નિર્માણ સુવાક્યો

તબરીની રિવાયત પ્રમાણે નવી મોહરરમ ૬૧ હિજરી જુમેરાતના દિવસે અસરના સમયે ઉમર સાઅદે હુમલો કરવા માટે હુકમ કર્યો. યઝીદની ફોજ તૈયારી કરવાલાગી. ઇમામ (અ.સ.) તે વખતે ખયમાની બાહર તલવારને તકીયો કીરને (કટે) દઈને ઉંઘી રહ્યા હતા ત્યારે જ. ઝયનબે કુબર ઉમર સાઅદના લશ્કરીયોના કોલાહલ અને ધાંધલ સાંભળીને અને તે લોકોના જોશ અને તૈયારી આંખોથી જોઈને ઇમામ (અ.સ.)ની ખિદમતમાં તશરીફ લાવ્યા અને અરજ કરી : ભાઈ! હવે દુશ્મનો ખયમાની નજદીક આવી ગયા છે. ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)એ માથું ઉપાડીને પહેલા પાક ઝબાનથી આ શબ્દો ફરમાવ્યા : ઇન્ની રઅયતો રસુલુલ્લાહ..... હમણાં હમણાં મે મારા નાના જાનને સ્વપ્નામાં જોયા કે મારાથી ફરમાવી રહ્યા હતા : ઇન્નકા સાએશન એલ્યના અન કરીબ - મારા લાલ! બહુજ જલ્દી તું મારી પાસે આવી જશે. પછી પોતાના ભાઈ અબુલ ફઝલિલ અબ્બાને ખિતાબ કરીને ફરમાવ્યું : મારી જાન તમારા પર કુરબાન થાય. જરા સવાર થઈને એ લોકોથી મુલાકાત કરો અને એ લોકોનો મક્સદ શું છે તે પૂછો. ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના હુકમ પ્રમાણે હઝરત અબુલ ફઝલિલ અબ્બાસ (અ.સ.) વીસ માણસોને પોતાની સાથે લઈને જેમાં ઝોહરે કેન, અને હબીબ ઇબ્ને મઝાહીર પણ હતા, દુશ્મનોની તરફ રવાના થાય અને એ લોકોની સામે પહોંચી ગયા અને એ લોકોના કોલાહલ, ધાંધલના બારામાં પૂછતાલ કરી. ઉમર સાઅદના લશ્કરીઓએ એમના જવાબ આપ્યો કે : હમણા હમણા અમીર (ઇબ્ને ઝિયાદ)ની તરફથી હુકમ આવ્યો છે કે તમે લોકો યા તો બચત કરો નહિ તો અમે લોકો તમારી સાથે લડાઈ શરૂ કરી દેશું. હઝરત અબુલ ફઝલિલ અબ્બાસ (અ.સ.) ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) પાસે પાછા આવ્યા અને એ લોકોની તજવીજને ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ની ખિદમતમાં પેશ કરી. ઇમામ (અ.સ.)એ એ લોકોના જવાબમાં આવી રીતે ફરમાવ્યું : ઇર્જા અેલ્યમિ..... એ લોકોની પાસે પાછા જવા અને કહો કે અગર તમારા લોકોથી થઈ શકે તો આજની રાતની મોહલત આપો અને જંગને કાલ પર મુલ્તવી રાખો. આજની રાત અમે લોકો અમારા પરવરદિગારના હુઝુરમાં નમાઝ, ઇસ્તિગફાર અને મુનાજાત કરી લઈએ. કેમકે ખુદાએ અઝઝવજલ્લ જ આ હકીકતથી વાકીફ છે. કે મને નમાઝ, કુરઆનની તિલવાત, ઇસ્તિગફાર અને ખુદાથી મુનાજાત કેટલી વહાલી છે.

હઝરત અબુલ ફઝલ, ઉમર સાઅદના લશ્કર તરફ પાછા આવ્યા અને એક રાતની મોહલત માંગી, ઉમર સાઅદે પોતાના લશ્કરી સરદારો સાથે મસલત કરી અને કહ્યું : અમે આજની રાતની મોહલત તમને આપીએ છીએ. અગર તમે લોકો અમારી વાતને કબુલ કરી લેશો અને અમરીના હુકમ સામે ગરદન ઝુકાવી દેશો તો તમને અમીર પાસે લઈ જશું અને અગર ઈન્કાર કરશો તો અમે અમે પણ તમને તમારા હાલ પર નહિ છોડીએ અને લડાઈ જ તમારા મુકદ્દરને નક્કી કરશે. એવી રીતે ઉમર સાઅદે છેલ્લે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની વાતને કબુલક રી લીધી અને આશુરાની રાત્રે હુસૈન (અ.સ.) અને એમના મદદગારોને મોહલત મળી ગઈ.

નમાઝની એહમિયત

ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની મોહલતની માંગણીથી નમાઝ, દોઆ મુનાજાત અને કુરાનની તિલાવતની એહમિયતનો બહુજ સારી રીતે અંદાજો લગાડી શકો છો કે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) એટલી હદ સુધી આ બાબતથી મોહબ્બત અને લાગણી ધરાવતા હતા કે ખૂનના પ્યાસા અને બુઝદિલ દુશ્મનોથી પણ એક રાતની મોહલત માંગે છે. જેથી પોતાની જીંદગીની છેલ્લી રાતમાં એ આઅમાલો બજાવી લાવે. કેમ કે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) નમાઝ, કુરાન અને ખુદાની નિશાનીઓને (ચિહ્ન) જીવતી રાખવા માટે જ કબરલાની ધરતી પર તશરીફ લાવ્યા હતા અને કેમ કે એમને પોતાના પરવરદિગાર સાથે મુનાજાત અને એની હુઝુર અન બારગાહમાં ખુઝુ અને ખુશુઅ (આજેઝી અને તલ્લીન થઈને ઈબાદત કરવી) બહુ જ પસંદ અને લઝઝત આપવાવાળું હતું. તેથી એક રાતની મોહલત માંગી હતી.

આંસુઓના મોતી

હજરત અબુ અબ્દુલ્લાહીલ હુસૈન (અ.સ.) પર કેટલું રડવામાં આવે અને ક્યારે રડવામાં આવે ન તો તેની સંખ્યા નક્કી છે ન તો સમય નક્કી છે, અલબત્ત, તેની મોસમ મોહરરમ અને સફર મહિના છે. ખાસ કરીને આશુરાનો દિવસ .અહલેબયત અત્તહર અલ્યહેમુસ્સલામની હાલત વિષે જે રિવાયતો મળે છે એનાથી એજ પરિણામ નીકળે છે કે આશુરનો દિવસ જેમ જેમ નજદીક આવતો જાય તેમ તેમ આપણે વધારે રડવું જોઈએ, એ એક ફરજ છે. આંસુ વહેવડાવીએ અને શોધ પાળીએ. હકીકત એ છે કે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ને ‘કતીલુલ ગીરહ’નો ખિતાબ આપવામાં આવ્યો છે. એટલે “આંસુઓના માર્યા”. આંસુઓના જારી થવાનો (વહેવાનો) સબબ, ખુદાવદે આલમની રહેમતનો ચશમો (ઝરણું) છે.

આ મુખ્તસર મઝમુનમાં એ વાતની કોશિશ કરશું કે ઇમામ (અ.સ.) પર રડવાથી ઇન્સાનને સામે આવવાવાળા સખત અને કઠિન કામો પર કેવી રીતે હાસીલ થાય છે. અને બળ પ્રાપ્ત થાય છે તે આપણે જોશું.

૧. ઇન્સાન માટે સૌથી સખત અને કઠિન મુશ્કેલી એના મૃત્યુનો સમય છે, જ્યારે બિમારીની તકલીફ અને શહ નીકળવાની તકલીફમાં ફસાએલો હોય છે એ વખતે ઇન્સાન ધ્યાન આપે છે અને ચાહે છે કે આ દુનિયાથી એ ઉઠી જાય પણ હમણાં સુધી જેનાથી એ લાગણી અને સંબંધ રાખતો હતો અને એ પોતાની જીંદગીના દિવસો જેમના માટે પુરા કરી રહ્યો હતો (જેમ કે માલ, દોલત, બાલબચ્યા વગેરે) એ બધાને છોડવા પડશે. તેથી એના માટે આ અજબ અને સખત મુશ્કેલી સામે આવે છે. બીજી વાત એ પણ છે કે એને ફરી પાછુ ચકીન (વિશ્વાસ) થઈ જાય છે કે મોત તો બરહક છે અને કોઈ પણ પ્રકારે એને તો જવાનું જ છે. બલકે હવે પછીનું ભવિષ્ય ક્યાં અંદાઝમાં એની વાટ જોઈ રહ્યું છે. તે પણ તમામ મુશ્કેલીઓમાંથી એક મહાન મુશ્કેલી છે. કિતાબ ‘નફસ અલ મહુમુમ’માં પોતાની વિશ્વાસપૂર્ણ સનદ સાથે ઝિક્ક કરવામાં આવ્યો છે કે જનાબ મસમા જે ઈરાકના રહેવાસી હતા એનું બયાન છે : “હું હજરતે ઇમામ જાફર સાદિક (અ.સ.)ની ખિદમતમાં મદીના પહોંચ્યો, આપે ફરમાવ્યું : ઓ મસમા તમે તો ઈરાકના રહેવાવાળા છો, કરબલા તમારા માટે નજદીક છે, શું ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ની ઝિયારાત માટે પણ જાવ છો? મે અરજ કરી : આકા! હું મશહૂર માણસ છું અને વિરોધીઓ વચ્ચે ઘેરાએલો છું, હું ડરું છું કે મને કોઈ જોઈ ન લે અને મારી જાન જોખમમાં

આવી જાય. આપે ફરમાવ્યું : જ્યારે તમે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની ઝિયારત માટે નથી જઈ શકતાં તો શું એ હઝરત પર પડો છો? મે અરજ કરી : બેશક, ક્યારે ક્યારે એવી રીતે રડું છું, અઝાદારી અને આહોઝારી કરું છું કે ખાવાપીવાનું પણ ભાન રહેતું નથી અને ક્યારેક તો જમાણ પાછું કરી દઉં છું. (એટલે જ્યારે હાથમાં ઠંડુ પાણી આવે છે તો ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની પ્યાસના કારણે સુખા હોઠ યાદ આવે છે, તો પછી પીતો) આ મોકા પર હઝરત સાદિક (અ.સ.) કાંઈક બશારત (ખુશખબરી) આપતા ફરમાવ્યું : જ્યારે એવું છે તો તમે પણ એ લોકોમાંથી જે મારી ખુશીમાં ખુશ રહે છે અને મારા ગમમાં ગમગીન રહે છે તેથી જાણી લો કે મોતના સમયે અમારા બાપદાદા એટલે પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.) હઝરત અલી (અ.સ.) અને એમની આલ (અ.સ.) ઔલાદની હાજરીથી આંખો રોશન થઈ જાઈય છે. તમારા માથે જ્યારે અઝરાઈલ (મલેકુલ મૌત) હાજર થાય છે ત્યારે તમે બહુ જ બેબસ અને મોહુતાજ થઈ જાવો છો પણ યાદ રાખો કે (આવી હાલતમાં) મલેકુલ મૌત તમારા પર મા કરતા વધારે મહેરબાન થઈ જાય છે.

૨. ઈન્સાન માટે બીજી સખત મંઝિલ છે. કબર. કબરસ્તાનનો એ ખાડો છે જેનાથી ઈન્સાનને તે પહેલા કોઈ વખત સામનોનથી કરવો પડ્યો અને ન તો એ મંઝિલથી ગુજરવું પડ્યું છે. બહુ જ વહેશતનાક અને ડરામણી જગ્યા છે. જેમ કે ઈમામ સજ્જાદ (અ.સ.) ફરમાવે છે : અબ્કી બે જુલ્મતે કબ્રી મતલબ હું મારી અંધકાર માટે રડું છું. શેખ શુશતરીએ રિવાયતથી આ પ્રમાણે તારવણી કાઢી છે. અગર કોઈ શખ્સ કોઈ મદે મોઅમીનને ખુશ કરે છે તો જ્યારે તે શખ્સને દફન કરવામાં આવે તો એની સાથે એક નુરાની ચહેરો એની કબરમાં આવી જાય છે અને કહે છે હું એજ ખુશી છું જેણે તું એ ફલાણા મોમિનને ખુશ કરે છે તો એની કબરમાં ખુશી અને શાદમાની માટે અસબાબ (સામાન-વસ્તુઓ) પેદા કરવામાં આવે છે. તેઓ કહે છે : અગર કોઈ શખ્સ કોઈ સંપૂર્ણ ઈમાનવાળા મોઅમિનને ખુશી કરી દે તો એની બહુ જ ઈજજત અને કદર કરવામાં આવે છે. અને ખાસ કરીને જેને એણે ખુશ કર્યા હોય એ પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.) અથવા અઈમ્મે માસુમીન (અ.સ.) હોય તો એની કેટલી હદ સુધી ઈજજત અને કદર કરવામાં આવે. પછી ફરમાવે છે : જે શખ્સ ઈમામે હુસૈન (અ.સ.) પર રડીને પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)ને ખુશહાલ કરે, અમીરુલ મોઅમેનીનને રાજી કરે, માસુમા (સ.અ.)ના દિલને ખુશ કરે તો કેવો શુખ્નસીબ કહેવાય એની કબરની મંઝિલમાં.

૩. ત્રીજી મુશ્કેલી બરઝખ છે યાને કબરથી ક્યામત સુધીનો સમય, જ્યારે રહુ મિસાલી શરીરથી સંબંધ પેદા કરી લે છે અગર ઇન્સાન નેક લોકોમાંથી હશે તો વાદીઉસ્સલામમાં જગ્યા હાસીલ કરે લેશે (મેળવી લેશે) જે અમીરુલ મોઅમેનીન અલ્યહિસ્સલામના પાડોશમાં છે અને અગર બદબખ્તોમાંથી બદકારમાંથી હશે તો એની જગ્યા વાદીએ બરહુતમાં મેળવશે. અગર દુનિયાથી બિલ્કુલ પાકપાકીઝા ગયો હશે તો એને બરઝખામાં રાહત, આરામ અને ખુશી નસીબ થશે પણ જો ગુનાહોમાં ફસાએલો હશે અથવા લોકોનો હક દબાવી લીધો હશે અને જુલમ કર્યા હશે તો એ ખીલા જેવો એનો હાલ હશે જે દિવાલમાં ઘોંચવામાં આવે છે અને એને કબરમાં એવી રીતે જકડવામાં આવશે. શું કોઈ દુનિયામાં એવો દાવો કરી શકે છે કે તે બિલ્કુલ પાક દામન થઈને ઉઠશે? શું પોતાની જીંદગીમાં કોઈની પણ ઈજ્જત પાયમાલ ન કરી હોય? કોઈની પણ ગીબત ન કરી હોય?..... ઈમામ સાદિક (અ.સ.)થી એક હદીસ મરવી છે કે આપે ફરમાવ્યું : જે શખ્સનું દિલ અમારી મુસીબતમાં દુઃખી થયું હોય, મૌતના સમયે એના હિસ્સામાં ખુશહાલી અને શાદમાની આવશે જે ક્યામત સુધી બરકરાર (બાકી) રહેશે. મતલબ આલમે બરઝખમાં એને કોઈ પણ જાતનો રંજ - ગમ સતાવશે નહિ.

૪. ઇન્સાન માટે છેલ્લી સખત મુશ્કેલી ક્યામત છે, ક્યામતના દિવસ ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) પર (ગિરયાઝારી) રડવાનો અસર બહુ જ જાહેરી રીતે જોવામાં આવશે. આપ બહુ જ સારી રીતે જાણો છો કે ક્યામતના દિવસે શું થશે એના બારામાં કુરઆને કરીમમાં જે આયતો છે તે આપ જાણતા જ હશો. ખુદાવંદે તઆલે એ દિવસને “ફઝઆ અકબર”થી તાબીર કરી છે કેમ કે એ દિવસે હર એક બેચેની, વહેશત અને નારાહુતની સ્થિતિમાં હશે કોઈ એવું નહિ હશે કે જે પરેશાન અને બેચેનીની હાલતમાં ન હોય, ક્યામતના દિવસે અમાનમાં રહેવા હઝરત ઈમામ જઅફર સાદિક (અ.સ.)થી એક હદીસ મનકુલ છે કે : જે શખ્સ આશુરના દિવસને પોતાના તમામ જીંદગીના કારોબારને મુકી દે, કેમ કે બની ઉમય્યા પોતાના અંધાપાને (જહાલત) લીધે આશુરના દિવસે મુબારક અને બરકતવંતો દિવસ સમજતા હતા : તો ખુદાવંદે કરીમ એની દુનિયા અને આખેરતની આરઝુ તમન્નાઓને પુરી કરી દેશે અને જે શખ્સ આશુરના દિવસે રંજોગમ અને મુસીબતનો દિવસને તસવ્વુર કરશે તો એના બદલામાં ક્યામતમાં જ્યારે તમામ ઇન્સાન પરેશાની, બલા અને મુસીબતમાં ફસાએલા હશે ત્યારે એના માટે ખુશી, શાદમાનીનો દિવસ કરાર આપવામાં આવશે.

૫. કયામતના દિવસે ઈન્સાન માટે સૌથી સખત મુશ્કેલી ખુદાની સામે હાજર થઈને હિસાબનો મોકો છે એ વખતનો જરા વિચાર કરી જુઓ જ્યારે એ કહેવામાં આવશે કે તમે પોતે પોતાનું આમલનામું જે તમારા હાથમાં આપવામાં આવ્યું છે, તે વાંચો, તે વખતે જેણે પણ નાનામાં નાનો અમલ કર્યો હશે તે જોશે. અગર અમલ (કૃત્ય) નેક હશે તો એનો બદલો પણ સારો હશે અને અમલ (કૃત્ય) ખરાબ હશે તો એની જઝા (બદલો) પણ ખરાબ હશે. ન જાણે કેટલા સમય સુધી હિસાબ પેટે ઉભા રહેવું પડે. જેવો જે હશે તે પ્રમાણે તેને ઉભા રહેવું પડશે. જે બિચારા લોકોનો હિસાબ લાંબો હશે એ લોકોની હાલત કફોડી હશે. એ લોકો માટે સહાની તકલીફો હશે કેમ કે સખત કશમકશમાં (મુંઝવણમાં) હશે કે આપણો શું નતીજો શું પરિણામ આવશે. જન્નત મળશે કે જહન્નમ? અલબત્ત કેટલાક એવા હશે જેમ કે અઈમ્મે (અ.સ.)ની રિવાયત મુજબ, જ્યારે લોકો હિસાબ માટે રોકી લેવામાં આવશે તો, આ લોકો અર્શના સાયામાં હશે, એ લોકો હુસૈને મઝલુમ (અ.સ.)ના અઝાદારો હશે, જે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ના પાડોશમાં હશે અને પોતાના આકા હઝરત સય્યદુશ શોહદા અને ખાનદાનવાળાઓની ખિદમતમાં હશે, હકીકી બેહિસ્તમાં ખુદાવદે આલમની નેઅમતોથી માલામાલ અને ખુશહાલ હશે.

શક્ય છે કે કેટલાક લોકો એ વિચાર કરે કે ફક્ત આંસુ પાડવાથી કેવી રીતે આટલી બધી નેઅમતો અને બદલો આપવામાં આવશે?

વ્હાલા વાંચકો! આ અઝીમ જઝા (બદલો) ફક્ત આંસુઓની નહિ હોય જે ફક્ત ખારા પાણીની હેસિયત રાખે છે. બલકે એ હુસૈન મઝલુમ (અ.સ.)ના ખૂનનો બદલો હશે. એ બદલો ગમે તેટલો પણ વધારે હોય, તો પણ હુસૈનના અમલના મકાબલામાં રજકણ બરાબર પણ નથી થઈ શકતો. હુસૈન બિન અલી (અ.સ.)ની પાસે જે કાંઈ હતું, ખુદાની રાહમાં અર્પણ કરી દીધું. આ હુસૈન (અ.સ.)ની મુબારક હસ્તીની બરકત છે કે ખુદાવદે આલમ એમના શિયાઓને, અઝાદારોને અને દોસ્તોને બદલો આપે છે. શેખ શુશતરી રિવાયતે અઈમ્મે અત્હાર અલ્યહેમુસ્સલામની બુન્યાદ પર ફરમાવે છે : ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની સખત અને શિદ્દત પ્યાસના બદલામાં ખુદાવદે આલમે એ હઝરત (અ.સ.)ના માટે ચાર જઝા (નેક બદલાઓ આપ્યા છે) કરાર આપી છે.

પહેલું : હવઝે કૌસર જેના પાણીથી ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ના ચાહવાવાળાઓ મોતના સમયથી કયામત સુધી સયરાબ (તૃપ્ત)

કરવામાં આવશે.

બીજું : “ચશમે હયવાન” (આ શબ્દ ‘હયાત’ના મૂળથી સંબંધિત છે) જે ફક્ત ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) પર રડવાવાળાઓ માટે મખસુસ (ખાસ નક્કી) કરવામાં આવ્યો છે. આ ઝરણાનું પાણી હઝરત અબુ અબ્દુલ્લાહના અઝાદારોના આંસુઓથી મિશ્રિત છે.

ત્રીજું : આશુરના દિવસોમાં મોઅમિનીનની આંખોમાંથી કયામત સુધી નીકળવાવાળા આંસુ છે અલબત્ત એ સારી રીતે અંદાજો લગાડી લો કે હુસૈન મઝલુમ (અ.સ.)ની રાહમાં કેટલા બધા આંસુ પાડવામાં આવ્યા હશે. દરેક વરસે આવું જ થાય છે અને આવું જ હંમેશા થતું રહેશે. ઈનસાનો ઉપરાંત આસમાનોમાં ફરિશ્તાઓ પણ હુસૈન (અ.સ.) પર રડે છે. જેમને સાદિકે આલે મોહમ્મદ (અ.સ.)નો ઈરશાદ (કહેણ) છે કે હુસૈન (અ.સ.) પર મલાએકા, રડવાથી એક પળ માટે પણ રોકાતા નથી.

ચોથું : જ્યારે પણ મોઅમિનીન ઠંડુ પાણી પીએ છે તો હુસૈન (અ.સ.)ની પ્યાસને યાદ કરે છે. હુસૈન (અ.સ.) હક પણ રાખે છે કે એમને યાદ કરવામાં આવે. એમના પર દુશ્મ અને સલામ મોકલવામાં આવે, આજ એ જઝા છે જે અમે સમજી શક્યા છીએ પણ ખુદાવન્દે આલમ એ હઝરતની પ્યાસ બદલામાં જે જઝા આપશે તે અમારા તસવ્વુરમાં (અમારી કલ્પનામાં) પણ આવી શકતી નથી.

રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.) પણ મસઓબે હુસૈન (અ.સ.) પર રડતા હતા.

જનાબે અબ્દુલ મુતલ્લીબના દિકરી સુફીયાનું બયાન છે. જ્યારે હઝરત ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) પેદા થયા, એમને પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.) પાસે લઈ જવામાં આવ્યા..... હઝરત રસુલે અકરમે (સ.અ.વ.) એમની પેશાનીને ચુમ્યા અને પછી એમને મને સોંપી દીધા અને પછી હાલત એ. હતી કે આપ (સ.અ.વ.) રડતા હતા અને ફરમાવતા હતા : ખુદા લાઅનત કરે એ કોમ પર જે, ઓ મારા લાલ! તમને કતલ કરશે (આં હઝરતે આ વાક્યોને ત્રણ વખત દોહરાવ્યું) સફીયાનું બયાન છે : મેં અરજ કરી : મારા મા - બાપ આપ પર ફિદા થાય, એમને કોણ કતલ કરશે? આં હઝરતે ફરમાવ્યું : બની ઉમય્યાની સિતમગર જમાઅત એને કતલ કરશે, જેના પર ખુદાવન્દે આલમે લાઅનત ફરમાવી છે. (બેહારુલ અન્વાર, ભાગ - ૧૦૧) ‘બેહારુલ અન્વાર’માં એક

ઝિયારત લખી છે જે ઇમામ ઝમાના (અ.સ.)ની તરફ મનસુબ છે (નિસ્બત ધરાવે છે) અને 'ઝિયારતે નાહ્યાના' નામથી મશહૂર છે. આ ઝિયારતમાં હઝરત વલીએ અસ્ર (અ.ત.ફ.શ.) પોતાના જદે મઝલુમ ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) પર શદીદ (સખ્ત) ગમ અને દુઃખના અસર બહુ જ સારી રીતે જાહેર કરે છે.

ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) પર ગિરયા (રોવું), તમામ પરદાને હટાવી દે છે અને ઇન્સાનને ખ્વાબના ગફલતમાંથી (સ્વપ્નાની બેખબરીથી) જગાડી દે છે, દિલમાં નરમી અને રહેમ પેદા કરી દે છે અને આપણને ખુદાની તરફ ધ્યાન કરાવે છે પણ આપણે ધ્યાનપૂર્વક મનન કરવું જોઈએ. આપણે મોઢું ન ફેરવવું જોઈએ અને શયતાનથી દોરવાઈ ન જવું જોઈએ અને ફક્ત ખુદાની યાદમાં મશગુલ રહેવું અને ખુદાની રાહમાં ચાલતા રહેવું એક વખત ફરીવાર કહીએ છે, ફક્ત શર્ત એ છે કે ફરી પાછા ફરી ન જોઈએ અને શયતાન સો મળી ન જવું જોઈએ અને હકીકી તૌબા તો એ જ છે કે ખરાબ આમાલથી તાએબ થવા પછી (તૌબા કર્યા પછી) હુસૈન (અ.સ.) અને અસ્હાબે હુસૈન (અ.સ.) માટે આંસુઓ વહેવડાવીએ અને એને કાયમ રાખીએ અને આપણી તૌબા અને પશ્ચાતાપને એ આંસુઓથી સજાવીએ. ખુદા તૌબા કરવાવાળાઓને દોસ્ત રાખે છે અને સાચું તો એ છે કે આપણી તૌબા કબુલ થઈ જાય અને આપણા પહેલા ખોટા કાર્યો સારા કાર્યોમાં બદલાય જાય તો એ પણ ખુદાની મહેરબાની જ છે. ખુલાસો એ છે કે મોહર્રમના મહિનામાં ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)નો દરવાજોખુલો રહે છે અને એમની પર આંસુ વહેવડાવવાવાળા અને ગમ કરવાવાળા માટે બક્ષીસ અને શક્ષાઅતનું કારણ બને છે.

તેથી ઓ આંસુઓ! વહેવા લાગી જાઓ અને તમારા તાપથી જલાવી દો. ઓ આંસુઓ! ખુદાના આ મહાન અને મનતબબ બંદાની (ખાસ ચુંટાયેલા બંદાની) ગુરબત અને મુસીબત પર વહેતા રહો. ઓ આંસુઓ નુબુવ્વતનાં બુસ્તાનનાં આ ફૂલના ગમમાં નિકળતા રહો. (નબુવ્વતના ફળના આ બાગના ફૂલના ગમમાં નિકળતા રહો.) જેણે અંજામકાર ઇન્સાનરુપ જાનવરોના નાપાક હોવાથી બેહદ મઝલુમીની સાથે પોતાની જાનને ખુદાને હવાલે કરી હતી.

સલ્લાહો અલ્યકા યા અબા અબ્દિલ્લાહ.

અઝાદારીની એહમીયત

કોઈની મુસીબત સાંભળીને બેચેન થઈ જવું એ ઈન્સાનની ફિતરત (પ્રકૃતિ) છે. જ્યારે એ અસર દિલના ઉંડાણ સુધી પહોંચે છે, તો આંસું બનીને પોતાની લાગણીઓને વક્ત કરે છે. મુસીબતઝદાહ અને દુઃખીયારાથી જેટલો નઝદીકી સંબંધ હશે, અસર પણ એ પ્રમાણે જ વધારે હશે અને મુસીબત નાખવાવાળા દુઃખ પહોંચાડવાવાળા અને જુલમ કરવાવાળા સાથે જેટલો નઝદીકી સંબંધ હશે એટલી જ વધારે મઝલુમથી દૂરી રહેશે.

એ અશક્ય છે કે ઈન્સાન એક વ્યક્તિ પર અનહદ અકીદત અને મોહબ્બત રાખતો હોય અને એની ઔલાદ પર આવાવાળી મુસીબત અને જુલમ સાંભળને બેખબર થઈ જાય. (કોઈ અસર ન થાય.)

આ અસર એ સમય ઘણી જ વધી જાય છે જ્યારે એ મઝલુમે બધા જ જુલમ બીજા લોકો માટે સહન કર્યા હોય અને જાલીમોએ એ માટે જુલમ કર્યા હોય કે એ જુલમને ન્યાય (ઈન્સાફ) અને દંભને ઈમાન ન કહી શક્યો. અગર મુસલમાન હોવું કોઈ ગર્વની વાત છે, અને યકીનન છે (એમાં કોઈ શક નથી) અને અગર ઈસ્લામ ઈન્સાનિયતનો ફક્ત એક જ મઝહબ છે, અને હકીકતમાં છે, તો આજ ઈસ્લામ પર એવો સમય પણ આવ્યો હતો કે જ્યારે ઈસ્લામને બરબાદ અને તબાહ કરી દેવા માટે રીતસર કાવતરું એની ચરમસીમાએ પહોંચી ગયું હતું અને ઈસ્લામના દુશ્મનો પોતાની કામ્યાબીની ઘડીઓ ગણી રહ્યા હતાં, જ્યારે આ રાહમાં દરેક જાતની મુશ્કેલીઓ દૂર કરવામાં આવી હતી. એ વખતે બસ એક જ વ્યક્તિ એવી હતી જે ઈસ્લામની તબાહીના રસ્તામાં વચ્ચે પહાડની જેમ અડીખમ ઉભી હતી. ઈસ્લામના દુશ્મનોએ પોતાની તમામ તાકતો એકઠી કરીને ઈસ્લામની પાયમાલી અમલમાં લાવી શકાય અને તે માટે દુશ્મનોએ એવો ક્યો જુલમ છે જે અમલમાં ન લાવ્યા હોય અને એવો ક્યો હિલો (તરકીબ) છે જે બજાવી ન લાવ્યા હોય. આજ સુધી કોઈ એક વ્યક્તિ પર એક જ સાથે અને એક જ સમયમાં આટલાં બધા જુલમો સિતમ થયા નથી. છેલ્લે દુશ્મનોએ એને કતલ કરી નાખ્યો છે. એના ખાનદાનના દરેક જણને કેદ કર્યા છતાં પણ એ શખ્સને વચ્ચેથી હટાવી ન શક્યા જે ઈસ્લામની મોહાફીઝ (બચાવવાવાળી) હતી. એ વ્યક્તિ હઝરત હુસૈ નઈબને અલી અલ્યહિરસસલામ હતાં. એ લોકો સમજી રહ્યા હતાં કે હુસૈન ઈબને અલી (અ.સ.)ને કતલ કરવા પછી બાબત આસાન અને સહેલી થઈ જશે. અને એ લોકોએ વાતથી ગાફીલ

હતા કે શહાદત પછી ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) હજુ વધુ તાકતવર થઈ જશે.

“આયા જો કરબલામેં તો દુશ્મન થે બેશુમાર,

ઉઠ્ઠા જો કરબલાસે તો આલમ પે છા ગયા.”

દીનની હિફાજતની બેપનાહ અખૂટ અને આશ્ચર્યજનક. તાકાત ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની અઝાદીરમાં છુપાએલી છે. દરેક વર્ષે મોહર્રમનો ચાંદ આખા વિશ્વમાં એ એલાન કરી દે છે કે ઈસ્લામને મીટાવી દેવાવાળાઓ ખબરદાર થઈ જાવ કે ગઈ કાલે ખુદ ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની બરકતવંતી શખ્સીયત ઈસ્લામની મોહાફીઝ હતી અને આજે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની અઝા (શોક) ઈસ્લામની મોહાફીઝ છે. આજ કારણ છે કે જ્યાં સુધી ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ના લોહીના પ્યાસા હતા અને આજે ઈસ્લામના દુશ્મનો ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની અઝાદારી (શોક માનવાના)ના દુશ્મન છે અને એની પર જાત જાતના વિરોધ અને પ્રતિકાર કરે છે, એ લોકોને એ વાતનું ચકીન છે (વિશ્વાસ છે) કે હકીકી (સાર્થ્યા) ઈસ્લામને એ દિવસ સુધી મિટાવી નથી શકતા, જ્યાંસુધી અઝાદારીનો સિલસિલો બાકી રહેશે. (તેઓ કહે છે કે રડવું એ ડરપોકની દલીલ છે, એ ત્યારે છે જ્યારે મુશકેલીઓનો સામનો ન કરી શકતો હોય, હિમ્મત હારી ગયો હોય અને રડતો હોય, પણ કોઈની મુસીબતને સાંભળીને બેચેન, ગમગીન ન થવું એ કૂર અને પાશવી હૃદયની નિશાની અને હેવાનિયત છે.)

ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની મુસીબત, મહાન મુસીબત :

હઝરત રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)થી મોહુબ્બત કરવી અને પોતાની જાતથી એમને વધારે ચાહવું એ દરેક મુસલમાનની ફરજ છે. રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)ની એક હદીસ છે કે : “કોઈપણ વ્યક્તિનું ઈમાન ત્યાં સુધી સંપૂર્ણ નથી જ્યાં સુધી એ મન પોતાની જાતથી વધારે ચાહે - અને મારી ઓલાદને પોતાની ઓલાદથી વધારે ચાહે.”

હઝરત ઈમામ જાઅફર સાદિક (અ.સ.)ને અબદારાહ બિન અલ - ફઝલે પુછ્યું કે આશુરનો દિવસ રંજ, ગમ, આહ અને રડવાનો દિવસ શા માટે છે? ફરમાવ્યું : ..... જે દિવસ ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) કતલ કરવામાં આવ્યા તે દિવસ સોથી વધુ મુસીબતો દિવસ હતો, તેનું કારણ એ છે કે ખુદાની નજદીક સોથી વધુ મરતબાવાળા અને ફઝીલતોવાળા અસ્હાલે કિસા (પંજેતન

પાક) હતાં. જ્યારે રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)નો ઇન્તેકાલ થયો એ વખતે અમીરુલ મોઅમેનીન, હઝરત ફાતેમા અને ઇમામ હસન અને ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) હાજર હતા, એમનાથી એ લોકોને સાંત્વન મળતું અને તસ્કીન થતી હતી અને જ્યારે જનાબે ફાતેમા (અ.સ.)નો ઇન્તેકાલ થયો, એ વખતે અમીરુલ મોઅમેનીન (અ.સ.), ઇમામ હસન (અ.સ.)એન ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) મૌજુદ હતા. એ કારણે એ લોકોને સાંત્વન હતું અને જ્યારે અમીરુલ મોઅમેનીનનો ઇન્તેકાલ થયો તો ઇમામ હસન અને ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) મૌજુદ હતા એમનું વ્યક્તિત્વ તસ્કીનનું (દિલાસાનું) કારણ હતું. ઇમામ હસન (અ.સ.)ની શહાદત પછી ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ની શખ્સીયત દિલની ધારસ હતી પણ જ્યારે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ને શહીદ કરી દેવામાં આવ્યા, તો તમામ અસ્હાબે કિસાનો ખાતમો થઈ ગયો. જ્યાં સુધી ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) જીવતં હતાં, તો જાણે તમામ અસ્હાબે કિસ્સા જીવતા હતા. અને હુસૈન (અ.સ.)ની શહાદતથી દુનિયા અસ્હાબે કિસાથી ખાલી થઈ ગઈ. તે જ કારણથી આ દિવસ સૌથી વધારે મુસબીતનો દિવસ છે.

(અવાલિમ, જી. ૧૭, પાના નં. ૫૧૬)

અઝાદારી, અખ્લાકી ફરજ :

એહસાનનો (ઉપકારનો) શુકીયા અદા કરવો એ અખ્લાકી ફરજ છે એહસાનને ભુલાવી દેવું, એ નફરતને લાયક અને ઉપકારને જે શખ્સ ભુલી જાય એ નફરત અને કિટકારને પાત્ર છે. ઇસ્લામ અને મુસલમાનો પર આલે મોહમ્મદ (અ.સ.) અને ખાસ કરીને ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના જે એહસાનાત (ઉપકારો) છે એનાથી ઇન્કાર નથી થઈ શકતો. ઇસ્લામ પર જ્યારે જ્યારે હુમલો થયો છે, આલે મોહમ્મદ (અ.સ.) જ ઢાલ બન્યા છે. તેઓએ તમામ મુસીબતો પોતાની જ જાન ઉપર વેઠી છે ત્યાં સુધી કે તલવાર નીચે પોતાની ગરદન કપાવી પણ ઇસ્લામની ધોરી નસને આંચ ન આવવા દીધા. પોતે ફના થઈ ગયા. પણ ઇસ્લામને હંમેશા અને અનંતકાળ માટે જીવન બક્ષી ગયા.

ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ની અઝાદારી કરવી આ એહસાનનો એક તુરુહ અને મામુલી બદલો છે. આ રીતે દર વર્ષે અઝાદારીના દિવસોમાં દીનની (ધર્મની) રાહમાં આલે મોહમ્મદ (અ.સ.)ના કારનામાંના બયાન સાંભળવાવાળાઓમાં દીનની હિફાઝતનો જઝબો અને હિમ્મત પેદા કરે છે , અને દરેકને એક સબક આપે છે કે જ્યારે પણ દીન પર કોઈ વખત આવી પડે તો

તમે પણ પોતાનો જીવ આપીને દીનની હિફાઝત કરો. પોતે કુરબાન થઈ જજો પણ ઈસ્લામને મરવા ન દેજો.

અઝાદારી સુન્નતે અંબિયા :

ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની મુસીબતોથી પ્રભાવિત થઈને એમની ઉપર આંસુ પાડ્યા કોઈ નવી વાત નથી, જેના પર 'બિદઅતનો' જાણીતો શબ્દ ચોંટાડવામાં આવે. બલકે જ્યારથી પૃથ્વીપટ પર અંબિયા (અ.સ.)ના આવવાની પરંપરા ચાલુ થઈ ત્યારથી ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની મુસીબતો પર રડવું અને એમના દશુમનો પર લાઅનત કરવાનો સિલસિલો ચાલુ છે.

કરબલાની જમીન પરથી જે પણ નબી અને રસુલનો ગુજર થયો છે (જવાનું થયું છે) તેઓએ જશર ત્યાં રોકાઈને ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) પર આંસુ વહાવ્યા છે, અને એમના દુશ્મનો પર લાઅનત મોકલી છે. જનાબે આદમનો ગુજર થયો એમણે આંસુ વહાવ્યા, જનાબે નુહે આંસુ વહાવ્યા. છે કોઈ મજાલ અને છે કોઈનાં મોઢામાં જબાન કે અંબિયા (અ.સ.)ના આ અમલને નાજાએઝ કરાર આપે. વાત ફક્ત ગુજરેલા અંબિયાઓની નથી પણ ખુદ સરવરે કાએનાત ખતમી મરતબત હઝરત મોહમ્મદે મુસ્તફા (સ.અ.વ.) એ ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની મુસીબત યાદ કરીને ઘણી વખત આંસુ વહાવ્યા છે. અને ન તો ફક્ત પોતે રડ્યા, બલકે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની પવિત્રજાત પર થવાવાળા બનાવોને અને મુસીબતોને બયાન કરીને બીજાઓને પણ રડાવ્યા હતા.

હઝરત રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.) એક મુસાફરીથી પાછા ફર્યા ત્યારે બહુજ ગમગીન અને ઉદાસ હતા. મિમ્બર પર તશરીફ લઈ ગયા તો આપની સાથે ઈમામ હુસન (અ.સ.) અને ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) પણ સાથે મિમ્બર પર હતા, જ્યારે રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.) ખુત્બો ફરમાવી રહ્યાં અને નસીહત કરી ચુક્યા તો પોતાનો જમાણો હાથ ઈમામ, હુસન (અ.સ.)ના માથા ઉપર મુક્યો અને ડાબો હાથ ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ના માથા ઉપર મુક્યો અને ફરમાવ્યું :

“ખુદાયા! મોહમ્મદ તારો બંદો અને રસુલ છે અને બન્ને મારી પાક પવિત્ર ઈતરત (ઔલાદ) છે.....

હું આ બન્નેને ઉમ્મતની વચ્ચે છોડી રહ્યો છું. મને જીબ્રઈલે ખબર આપી છે કે મારા આ ફરઝંદને ઝેરથી શહીદ કરવામાં આવશે. અને મારો બીજો ફરઝંદ ખાક અને લોહીમાં ખરડાઈને શહીદ થશે. ખુદાયા આની શહાદતને બરકતવંતી કરાર આપજે અને એની શહીદોના સરદારોમાં. ગણના કરજે. ખુદાયા આના કાતિલને તારી બરકતોથી મહેશ્વમ કરી દે (તારી બરકતો એના પર

હરામ કરી દે) અને એને જહન્નમમાં નાખી દે અને જહન્નમનાં સૌથી પસ્ત (નીચાં) દરજામાં જગ્યા આપ. આ સાંભળીને લોકો મોટે મોટેથી રડવા લાગ્યા. રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)એ લોકોને ફરમાવ્યું : તમે લોકો એની પર ફક્ત રડશો કે એની મદદ પણ કરશો. ખુદાયા તુજ એનો નાસિર અને મદદગાર બની જા.”

આથી સારી રીતે સમજ પડી જાય છે કે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની મુસીબત બયાન કરવી, પયગમ્બરે અકરમ (સ.અ.વ.)ની સિરત અને સુન્નત છે અને એ મુસીબતો સાંભળીને આંસુ સારવા અસ્હાબોની પણ સુન્નત છે અને આને જ અઝાદારી કહેવામાં આવે છે.

એહલેબયત (અ.સ.)ની રિવાયતોમાં અઝાદારીને બેપનાહ એહમિયત આપવામાં આવી છે અને બેપનાહ અજ અને સવાબનો તઝકેરો કરવામાં આવ્યો છે..... હઝરત ઈમામ જાઅફર સાદિક (અ.સ.)એ મુસ્મઅને પુછ્યું : તમે ઈરાકમાં રહો છો અને ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની કબર પર ઝિયારત માટે નથી આવતા? મે જવાબ આપ્યો : નહિ. હું બસરાવાસીઓમાં મશહૂર છું, તેઓ મને જાણે છે અને ત્યાં એવા લોકો રહે છે જે આ ખલીફાની પયરવી કરે છે. નાજી અને ગેરનાજી કબીલાઓમાં અમારા દુશ્મનો અનેક છે અને એ લોકો પર ભરોસો નથી. મને એ વાતનો ડર છે કે તેઓ મારી શિકાયત (ફરિયાદ) કરશે અને પછી મને સતાવવામાં આવશે.

ઈમામ (અ.સ.)એ ફરમાવ્યું : શું તમે એ બનાવોનું બયાન કરો છો જે. એમની પર ગુજર્યોછે? મેં કહ્યું : હા. ઈમામ (અ.સ.)એ ફરમાવ્યું કે (એ વાકેઆતના તઝકેરા પછી) તમે ગમગીન પણ થાવ છો? મે કહ્યું હા. ખુદની કસમ એ સાંભળીને હું બહુજ રડું છું. ત્યાં સુધી કે મારા ઘરવાળાઓ એનો અસર મારા પર જુવે છે અને જ્યાં સુધી એ અસર બાકી રહે છે હું જમતો પણ નથી. ઈમામે (અ.સ.) ફરમાવ્યું : ખુદા તમારા આંસુ પર રહેમ કરે. તમે એ લોકોમાં છો જે અમારા માટે એહલેગમમાં (અઝાદારી કરવાવાળામાં) શુમાર થાય છે. જે અમારી ખુશીમાં ખુશ રહે છે અને અમારા ગમમાં ગમગીન થાય છે..... હા તમે તમારી મોતના વખતે અમારા બાપ - દાદાઓને તમારી પાસે જોશો તેઓ તમારા માટે મલેકુલ મૌતને સિફારશ કરશે અને તમને બશારત આપશે. જેનાથી તમારી આંખો ઠંડી થઈ જશે. (કાલિ અલ - ઝિયારત)

સચ્ચદ બિન તાઉસે આલે મોહમ્મદ અલ્યહુમુસ્સલામથી રિવાયત કરી છે. જે રડ્યો અને સો માણસોને રડાવ્યા તેના માટે જન્નત છે. જે રડ્યો અને પચાસ માણસોને રડાવ્યા. તેના માટે જન્નત છે. જે રડ્યો અને ત્રી માણસોને રડાવ્યા તેના માટે જન્નત છે, જે રડ્યો અને વીસ માણસોને રડાવ્યા તેના માટે જન્નત છે. જે રડ્યો અને દસ માણસોને રડાવ્યા તેના માટે જન્નત છે. જે રડ્યો અને એક માણસને પણ રડાવ્યા તેના માટે જન્નત છે. અને એના માટે પણ જન્નત છે જેણે રડવાની સુરત બનાવી. (અલ - લહુફ - અવાલિમ પૃ ૩૨) હઝરત ઈમામ મોહમ્મદ બાકિર (અ.સ.)એ હઝરત ઈમામ ઝયનુલ આબેદની (અ.સ.)થી રિવાયત કરી છે કે : અગર ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ની શહાદત પર કોઈ મોમિનની આંખમાંથી એક ટીપું (આંસુ) વહીને એના ચહેરા પર આવી જાય, ખુદા જન્નતમાં એને જગ્યા આપશે જ્યાં એ વરસોના વરસો સુધી રહેશે.

હઝરત ઈમામ જાઅફર સાદિક (અ.સ.)થી રિવાયત છે. ઈમામ હુસૈન (અ.સ.) તઝકેરો (બનાવ) સાંભળીને આંખથી માખીની પાંખ જેટલું આંસુ નીકળી જાય તો ખુદા એને એટલો સવાબ આપે કે જન્નત સિવાય કોઈ બીજી વસ્તુ પર રાજી નહિ થાય. (કામિલ અલ - ઝિયારત)

હઝરત રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)એ જ્યારે હઝરત ફાતેમા (અ.સ.)ને હુસૈન (અ.સ.)ની શહાદતની ખબર સંભળાવી. જનાબે ફાતેમા (અ.સ.) બહુ જ રડ્યા..... અને પુછ્યું કે બાબા મારા દિકરાની અઝાદારી કોણ કરશે? હઝરત રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)એ ફરમાવ્યું : ઓ ફાતેમા, મારી ઉમ્મતની સ્ત્રીઓ એહલેબયતની સ્ત્રીઓ પર રડશે અને મારી ઉમ્મતના મર્દો એહલેબયતના મર્દો પર રડશે અને દર વરસે અઝાને તાજી રાખશે. ત્યાં સુધી કે કયામત આવી જશે. તમે સ્ત્રીઓની શફાઅત કરશો અને હું મર્દોની શફાઅત કરીશ. જે પણ હુસૈન (અ.સ.)ની મુસીબત પર રડશે, અમે એનો હાથ પકડીને એને જન્નતમાં દાખલ કરશું. ઓ ફાતેમા કયામતના દિવસે દરેક આંખ રડતી હશે અને એ આંખ જે હુસૈન (અ.સ.) પર આંસુ પાડશે અને ખુશ હશે અને એને જન્નતની બશારત આપવામાં આવશે. (બેહારુલ અન્વાર, જી. ૪૪, પાના નં. ૨૯૨, હ. ૩૭)

હઝરત ઈમામ અલી રેઝા (અ.સ.)થી રિવાયત છે કે મોહર્રમ શરુ થતો ત્યાર પછી મારા વાલીદ હસતા જોવામાં ન આવતા. જેમ જેમ પહેલા દસ દિવસ પસાર થતા જતા તેમ તેમ રંજ અને ગમમાં વધારો થઈ જતો અને આશુરા દિવસે એમની મુસીબત

અને રડવાનો કઈ અંત ન રહેતો. આ રિવાયત પણ ઈમામ અલી રઝા (અ.સ.)થી છે જે શખસ આશૂરના દિવસે પોતાની દુનિયાની જરૂરતોને છોડી દેશે તો ખુદા એની દુનિયા અને આખેરતની જરૂરીયાતને પુરી કરી આપશે. (અમાલી અરસદૂક) દા.દ અલરુકીનું બયાન છે કે હું ઈમામ જાઅફર સાદિક (અ.સ.)ની ખિદમતમાં હતો. ઈમામે પાણી માગ્યું, જ્યારે પાણી પી રહ્યા તો મેં જોયું કે આંખોથી આંસુ વહી રહ્યા છે. પછી મને ફરમાવ્યું : ઓ દાઉદ ખુદા ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ના કાતિલો પર લાઅનત કરે અગર કોઈ પાણી પીતા સમયે ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ને યાદ કરે અને એમના કાતિલો પર લાઅનત કરે ખુદા એને એક હજાર નેકી અતા કરે અને એક હજાર ગુનાહ માફ કરી આપશે. (કામિલ અલ - ઝિયારત)

જ્યારે પણ મોહર્રમ આવે છે, ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)નો ગમ તાજો થઈ જાય છે અને આ ઝિક હુસૈન (અ.સ.)નો ચમત્કાર છે કે સેંકડો વરસો પછી પણ એવું જ લાગે છે કે હમણાં ગઈ કાલનો જ બનાવ છે. વારંવાર સાંભળ્યા પછી પણ એની તાસીરમાં કોઈ પણ જાતની કમી નથી થતી. જેમ કે વારંવાર કુરઆન પઢવાથી જુનુ નથી થતું, એની તાસીરમાં કમી નથી થતી એના અસરાત ખતમ નથી થતા. જ્યારે પણ કુરઆન પઢો એક નવી વાત અને એક તાસીર મળે છે. એજ હાલત ઈમામ હુસૈન (અ.સ.)ના ગમના તઝકેરામાં પણ છે. અને કેમ ન હોય. રસુલે ખુદા (સ.અ.વ.)એ કુરઆન અને એહલેબૈત (અ.સ.) બન્નેને સરખા વજનના અને એકબીજાના સાથી કરાર આપ્યા છે. આજ કારણ છે કે જ્યાં ફઝિલતોમાં કુરઆન અને એહલેબયત (અ.સ.) એકબીજાના શરીક છે, ત્યાં મસાએબ (મુસીબતોમાં) પણ એકબીજાની સાથે છે. કુરઆનને બાળવામાં આવ્યા તેના ટુકડે ટુકડા કરવામાં આવ્યા, ભાલાઓ પર ચઢાવવામાં આવ્યા, તો એહલેબયતના ઘરોને બાળવામાં આવ્યા અને એમના શરીરના ટુકડે ટુકડા કરવામાં આવ્યા અને એમના માથાને ભાલા ઉપર ચઢાવીને ફેરવવામાં આવ્યા છે તો એહલેબયત અત્તહારની મોહબ્બતની પણ પોતાની ઈચ્છા પ્રમાણે મનમાની તફસીર કરવામાં આવે છે. અગર કુરઆન પર એતરાઝ કરવાથી કુરઆન ખતમ થઈ જતે તો અઝાદારીની વિરોધતા કરવાથી અઝાદારી બંધ થઈ જતે. હક્કાનિયતને તસ્લીમ ન કરવું હક ન માનવું અને શંકાની નજરથી જોવું એ ખુદ બાતીલ (ખોટા રસ્તા) પર હોવાની બહેતરીન દલીલ છે.

અઝાદારી એક ઝીમ્મેદારી છે.

મોહરમ આવતા જ અઝાખાના આબાદ થઈ જાય છે અને એ અઝાખાનાની બરકતોથી નજારો કટલાં ગામડાં, કસબા અને શહેરો આબાદ થઈ જાય છે. મજલીસોના સિલસીલા શરૂ થઈ જાય છે, જેમાં લોકો પોતાના તમામ કામકાજ છતાં પણ એમાં મગુલ થઈ જાય છે, દૂર દૂરથી મુસાફરી કરે છે. ઘણી બધી તકલીફો ઉતાડીને પણ અઝાખાના સુધી પહોંચી જાય છે અને ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)નો ઝિક સાંભળે છે જેમ કે પોતાની દરેક ફિકર ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) સોંપી દે છે. હવે એ લોકોને ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના ઝિક સિવાય કોઈ બાબતમાં રસ નથી. અને કોઈ વસ્તુ ગમતી નથી. કાનોને સદા “યા હુસૈન” જ સારી લાગે છે. હવે એ લોકોની ફિકર, વિચાર અને દિલ - દિમાગમાં બસ ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) છે. એમનું જ નામ લે છે. એમની ઉપર જ જાન આપે છે. મોહરમ આવવાથી બુરાઈઓ ઓછી થઈ જાય છે. અને ઘરોમાં મૌજુદ હાલનાં શયતાનને બંધ કરી દેવામાં આવે છે, મુનકેરાત પર ચાલતા પગલા રોકી દેવામાં આવે છે. જીભને ગિબત અને તોહમતથી બચાવીને ઝીકે હુસૈનમાં તલ્લીન કરી દેવામાં આવે છે. આંસુઓનો ધોધ આંખોથી વહેવા લાગે છે. ગફલતના વાદાળાઓ હટીજાય છે. અને ઇન્સાન પોતાના આ માલ તરફ ધ્યાન આપવા લાગે છે. ગયા વરસોના ગુનાહ અને કમજોરીઓ સામે આવે છે અને અંતરાત્મા વારંવાર ધ્યાન કરવા લાગે છે કે ગઈકાલે આજ મજલીસમાં બેસીને અમે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) વાયદો કર્યો હતો કે હવેથી ગુનાહોથી દૂર રહીશું. બુરાઈઓથી કિનારો કરી લેશું. મઝહબની હિફાઝત કરશું - ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના નામ સાથે ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના કાર્યોન જીવતા કરશું. દીનની તબલીગ કરશું અને શહાદતના પયગામને ઠેર ઠેર પહોંચાડશું.

(બધી બાજુ ફેલાી દેશું)..... વરસ પુરું થયું અને અમે કાંઈ ન કર્યું. આંસુઓની લડીઓ (ધાર) વધી જાય છે, આંખો ભીજાય છે અને શરમ અને હયાથી ધ્રુજતા હાથ રંજો - ગમનું નઝરાનું લઈને ફરી પાછા ઇમામ હુસૈન (અ.સ.) સાથે એહદ પયમાન (વાયદો) કરે છે. હકીકતમાં આ મજલીસો એ જગ્યાઓ (કિન્દ્રસ્થાન) છે. જ્યાં ઇમામ હુસૈન (અ.સ.)ના હાથ પર બયઅત કરવામાં આવે છે. અન્સારો અને હુસૈનીની જેમ જાન આપવાની, દીનની હિફાઝત કરવાની અને એમના નકશે કદમ પર ચાલવાની કસમ ખાવામાં આવે છે.

મોહમ્મદ અને આલે મોહમ્મદથી વધુ સંબંધ અને વધારે મજબુતીથી વફાદારી કરીને નજાત માટે જમાનત મેળવવામાં આવે

એ. આજે પાણ ગમે હુસૈન (અ.સ.) 'હુર' બનાવવાની શીકતઓ મોજુદ છે. ફક્ત શર્ત એ જ છે કે અમે પાણ 'હુર' બનવાની સલાહિયત (કૌશલ્ય) રાખતા હોઈએ. કાશ કે અમારી જબાનના બદલે હદયના ઉંડાણમાંથી આ વાક્યો અદા થતે. “યા લયતના કુન્ના મુઆકુમ ફ - નફૂઝા ફૌઝન અઝીમા.”

આહાર : કિરદારની (ચરિત્રની) સામગ્રી

જ્યારથી ઇન્સાની સમાજ વજુદમાં આવ્યો છે ત્યારથી આજ સુધી ત્રણ બુન્યાદી જરૂરીયાતો ચોફેર એની બી જ નિતી, રાજનૈતિક સમાજ અને વિચાર સરણી ફરતી નજરે પડે છે, ખોરાક, કપડા અને રહવા માટે ઘર અને આ ત્રણે બુન્યાદી જરૂરીયાતથી તો ઇન્સાન જેમ તેમ જીવન વિતાવી લે છે પણ પહેલી જરૂરત વગર તે જીંદગીની નેઅમત ખોઈ બેસે છે, કેમ કે ખોરાક અથવા આહાર એ વસ્તુ જેનાથી આપણે જીવીત અને તંદુરસ્ત રહી શકીએ છીએ. ઇન્સાન હોવાના કારણે આપણા માટે બે પ્રકારના ખોરાકની જરૂરત છે કે મકે આપણી હયાત (જીવન) ફક્ત શરીરના કારે જ નથી બલકે રહ (આત્મા) અને શરીર બન્નેના મિશ્રણની છે. તેજ કારણે ખોરાક પણ બન્ને પ્રકારના હોવા જોઈએ.

(અ) માનસિક ખોરાક (બ) શારીરિક ખોરાક

માનસિક ખોરાકને અઆપણે આંખ અને કાન થકી આપણે આપણી અંદર મોકલાવીએ છીએ અને એને મગજની અંદર સુરક્ષિત કરીએ છીએ. માનસિક ખોરાકના પણ બે પ્રકાર છે. એક માનસિક ખોરાક અહિંસક છે અને બીજો માનસિક ખોરાક હિંસક (ફસાદી) છે.

માનસિક ખોરાક અહિંસક એ રીતે છે કે આપણે કુરઆને કરીમની આયાતો, માસુમીન (અ.સ.)ની હદીસો, નબીઓના વાકેઆતો, અને ઇસલમી આમાલોને પઢીને અથવા જાણકારી હાસીલ કરીને એને અમલમાં લાવીએ, જેથી કીરને આપણો અકીદો સલામત અને જીવંત રહ અને કયામતના દિવસે જ્યારે એના માટે સવાલ કરવામાં આવે તો આપણે જવાબ આપી શકીએ. આ બહુ મહત્વની વાત છે.

માનસિક ખોરાક હિંસક મતલબ એ છે કે આપણે ગીબત સાંભળીએ તોહમત લગાડીએ... જે વસ્તુને જોવા માટ હરામ કરવામાં આવ્યું હોય એ નજરે જોઈએ મતલબ કે તે ઉપરાંત બીજા ઘણા ભ્રષ્ટ આમાલ છે જે વિચારશક્તિને અને અકીદાને ઝેરી બનાવી દે છે અને અગર આજ રીતરસમમાં રચ્યાપચ્યા રહીએ તો ઝેરીપણુ વધી જશે અને ઇન્સાન નષ્ટતાનું કારણ બની જશે કે મકે એના ભ્રષ્ટકાર્યોથી જાણે આપણે ઇસ્લામના કાનૂનને બરબાદ કર્યાં. જો હઝરત સૈયદુશહદાના ખુતબાન અને નસીહતો પર

ધ્યાનથી જોશું તો આપણે સમજી શકશું કે હઝરત (અ.સ.)એ એ જ હિંસક અને ભ્રષ્ટ માનસિક સોચવિચારથી ઉમ્મતને બચાવવા માટે આટલી મોટી કુરબાનીઓ આપી છે. કેમ કે આપ (અ.સ.) નહોતા ચાહતા કે મુઠ્ઠીભર કાફિર અકીદાના લોકોનો હિંસક માનસિક ખોરાક, મુસ્લમાનોના નેક વિચાર (અહિંસક માનસિક ખોરાક)માં દાખલ થઈ જાય. એમની જ કુરબાનીઓએ યઝીદ અને યઝીદઓના હિંસક વિચાર અને અકીદા પર પોતાના અને પોતાના સાથીઓના લોહીથી ભેદરેખા ખેંચી હતી.

ખોરાકનો બીજો પ્રકાર શારીરિક છે જે આપણા જઠરમાં મોઢા વાટે દાખલ થઈને હજમ થાય છે જેથી આપણા શરીરે તાકત અને કુવ્વત પેદા થાય અને આપણે એ લાયક થઈ શકીએ કે માનસિક ખોરાક અને અકાએદ હાસીલ કરી શકીએ, નહિ તો પછી ખાવું અને ખાઈને ફરી ,પાછા ખોરાકની તલાશમાં મગશુલ થઈ જવું એ એક બેકાર અમલ છે જેમ જાનવરોની જેમ જીવવું અને એજ રીતે રહેવું એ એક નિર્થક જીંદગી છે.

અનેક ગુનાહોમાંથી એક, હરામ ખોરાક, બીજા બધા ગુનાહ કરતા વધારે અસર અને ઝેરીલુંપણું અને આપણા અકીદાની કમજોરી અને ગુમરાહીમા, બહુ જ મહત્ત્વની ભૂમિકા ભજવે છે અને ઉંડો અસર પેદા કરે છે. આજ કારણે છે કે ઇસ્લામમાં હુકમ આપવામાં આવ્યો છે કે એ વાતોન ખ્યાલ ફક્ત બાલીગ નહિ બલકે બચ્ચું માના ઉદરમાં હોય કે દૂધ પીતું હોય ત્યારે પણ એનો ખ્યાલ રાખવામાં આવે, કે મકે એ ખરું છે કે નાના બાળક પર કોઈ જવાબદારી વાજેબાત કે હરામ બાબતની લાગુ પડતી નથી, પણ ખોરાકનો અસર ભવિષ્યમાં એના આચાર વિચાર અને માનસિક ઘડતર પર બુન્યાદી અસર પેદા કરેજ છે તેથી ઇસ્લામે એ બાબત પર ખાસ ધ્યાન અપાવ્યું છે.

આવો હવે અમે પાછા આશુરના દિવસ તરફ આવીએ અને સરજમીને કરબલામાં હુસૈન ઇબ્ને અલી (અ.સ.) તરફ નજર કરીએ જેઓ કુફ્રનાં હિમાયતીઓની સામે એ કુફીઓની તરફ મુખાતીબ થઈને કે તેઓ હક વાત સાંભળવા કે ધ્યાન આપવા અને હિદાયત મેળવવા માટે જરા પણ તૈયાર ન હતા.

એટલે તમારા લોકોના પેટ હરામ ખોરાકથી ભરાઈ ગયા છે જેની અસરથી ખુદાવદે કરીમે તમારા દિલો પર મોહર લગાડી દીધી છે, અફસોસ છે તમારી હાલત પર.....

ખુદા ન કરે આપણે પણ શંકાશીલ પૈસાથી, ખુમ્સ અને ઝકાત અદા ન કરેલી રકમ અને નજીસ ખોરાકથી આપણું પેટ ભરીએ અને એના કારણરુપે આપણા આચારવિચાર અને શરીરને ગંદુ અને ઝેરીલું બનાવીને ખુદાની રાહથી અલગ થઈ જોઈએ.

भीर अनीस मुहरमना भरसियाना अभूक बंद

झंकेमे ढेर तक जो लडे शाहे तशनाकाम
हाथों से छोड दी थी जो रेहवार की लगाम
गर्क अरक थे, कांप रहा था बदन तमाम
आंभेथी बंद, हांफता था अरुपे तेज गाम
गशमें सवारे - दोशे नबी का ये हाल था
बे थामे, फुद फरससे उतरना मुहाल था
देभा जो ये के भाग गये रनसे हीलासाज
मोहलत है औ हुसैन, पढो असर की नमाज
तलवार रभ के म्यानमें, बोले शहे हेजाज
ये आभरी है बंदगीअे - रब्बे बे नियाज,
झिंके नजाते उम्भते भयशुल बशर करो,
सुभी जबां को झिंके धलाहीमें तर करो,
नागाह सोअे लाशे पिसर जा पडी नजर
अकबर उठो के घोडेसे गिरता है अब पिटर
खिल्लाअे दिल को थाम के सुलताने बेहरोबर
सोते हो तुम ढेले हुअे शभसार भाक पर
भुले पिटर को निंदमे कुरबान आपके

આઓ નમાઝે અસર પઢો સાથે બાપકે
 બેટે હો તુમ ઇમામકે, પોતે ઇમામ કે
 આતે હૈ ફિર પલટ કે પરે ફૌજ શામ કે
 કામ આઓ મરતે દમ, પિદરે તશના કામકે
 બિઠલા દો, કિબલા રુ મેરે હાથોં કો થામ કે
 જાતી રહે નમાઝ ભી, આઅદા જો ફિર પઠે
 રાઆશા હૈ ખુદ ફરસસે જો ઉતરે તો ગિર પડે.
 અબ્બાસ નામદાર તરાઈસે ઉઠકે આવ
 છિડકો મેરી ઝિરાહ પે જો પાની કહીસે પાવ
 કુંકતા હૈ કલબ, જલ રહે હૈ સબ જગર કે ઘાવ
 ચલતે હુએ, અદમ કે મુસાફિરસે મિલ તો જાવ.
 હમ સબકે કામ આએ હૈ પીટે હૈ રોએ હૈ
 બારાહ પહર હુએ કે ન લેટે ન સોએ હૈ
 કયા બા - ફઝા પે સદ તરાઈ હૈ, અબ ઉઠો
 નરગેમે ફૌજે ગુલમ કે ભાઈ હૈ, અબ ઉઠો
 હમ જા બ-લબ હૈ, ખત્મ લડાઈ હૈ, અબ ઉઠો
 અબ્બાસ! ઘુપ ચેહરે પે આઈ હૈ, અબ ઉઠો
 ગફલતકી તુમ કો નિંદ હૈ શબ્બીર કયા કરે

મેરી તરહ કિસીકો ન બેકસ ખુદા કરે

તુમ જબસે છૂટે સા'દો - બાઝુમેં દર્દ હૈ

દિલમેં, કમરમે, સીનેમે, પહેલુંમે દર્દ હૈ

ગરદનમે, સરમે, આંખમે, અબશમે દર્દ હૈ

રગ રગમે ક્યા, હર એક બુને - મૂ મેં દર્દ હૈ

હર મરતબા લડે હૈ, લહૂમેં નહાએ હૈ

પીરીમેં નૌજવાનોં કે લાશે ઉઠાએ હૈ.

એ ફરાત!

એ ફરાત! તારું નામ આવવાથી, તરસ, નાના માસુમ બચ્ચાઓનાં સુકાઈ ગયેલા, કમજોર હોઠ અને પ્યાસી, તરસભરી સદા, તાળવામાં જકડાઈ ગયેલી ઝબાનથી 'અલ અતશ'ના બહુ જ મુશ્કેલીથી અદા થતા શબ્દો, સામે આવે છે.

એ સરઝમીને કરબોબલાની વહેતી નદી! તારા ઠંડા અને મુકદ્દસ પાણીથી લોકો તૃપ્ત થાય છે અને શફા મેળવે છે. તું રણના ગરમ અને બળતા ખોળાને ચિરતી, કિનારાઓને તૃપ્ત કરતી પોતાની જાતને 'ફારસના અખાત'ને હવાલે કરે છે. પણ આલે મોહમ્મદ (અ.સ.)ના ખૈમાઓ સુધી ન પહોંચી, જે ખૈમાઓએ ત્રણ દિવસનાં ભુખ્યા તથા પ્યાસાઓને ઢાંકી રાખ્યા હતા.

શું તને યાદ છે કે રસુલ (સ.અ.વ.)ની ઇતરતને (કુટુંબીજનો) બીજી મોહરમથી તારા કિનારાયથી દૂર કરી દેવામાં આવ્યા, અને સાતમી મોહરમથી એમના ખૈમાંઓમાં એક ટિપું પાણીનું ન હતું?

શું તે તારા મહેમાનોની સરભરા કરી?

માટીને ભીનાશ આપી, ઝાડ, પાનને તાજા કર્યા એટલે સુધી કે તારું પાણી સૂરજની સખ્ત ગરમીને ઉડી જતું હતું તે છતાં તું એજ હતીને જેણે પ્યાસાઓને વળ ખવરાવીને ટટળાવી રહી હતી.

એ ફરાત..... એ જો સામે નાનાં નાનાં બાળકો પોતાના કુમળા હાથોમાં ખાલી પ્યાલાઓને લઈ ફરી રહ્યાં છે, ક્યારેક કાકા પાસે, ક્યારેક ભાઈ પાસે. એમના ફૂલ સમા ચહેરાઓ એમની ભુખ અને તરસની સાક્ષી પુરે છે. તું તો હૂરની જેમ આઝાદ છો.....

તારા પર તો વાજીબ અને જરૂરી હતું કે એમના ખૈમાઓ સુધી, લહેરાતી, વળ ખાતી, પોતાના માથાને પટકતી આવી જતે અને જેટલી રાહત થઈ શકતે એટલી એ માસુમ બચ્ચાઓને પહોંચાડતે.

એ ફરાત.... અગર હૈદર (અ.સ.) અને જઅફર (અ.સ.)ના વારિસ ઔન અને મોહમ્મદ તારા પાણીથી તૃપ્ત થઈ જતે, તો બેઉ મળીને મેદાન સરી કરી લેતે... પણ અફસોસ એ બન્ને તારા કીનારા સુધી પહોંચી ન શક્યા અને તારાથી દૂર થતા ગયા..... તારી લહેરોની ઠંડક સુધી ન જઈ શક્યા.

એ ફરાત... કાસીમનો કુમળો ચહેરો, એના સુકા હોઠ, શુજાઅત અને બહાદૂરભરી અને ચકળ - વકળ થતી આંખાને તો

જો.... એ જેને મોત મધથી પણ વધારે ગળ્યું લાગે છે, તારી સામે આશભરી મીટ માંડી રહ્યો છે.

એ ફુરાત! અતિશય પ્યાસને લીધે જ હુસૈન (અ.સ.)નાં મદદગારો મક્તલમાં (ક્તલ - ગાહમાં) પોતાની શુજાઆત અને બહાદૂરીના કમાલ ન દેખાડી શક્યા. એ બધા મદદગારોએ તારાથી આંખો ફેરવીને આભે કવસર પીવાનું પસંદ કર્યું.

બસ હવે એ જો સામે... એ અલી (અ.સ.)નો શેર આવી રહ્યો છે. તું ભાગ્યશાળી છો કે “સાકી એ કવસર”નો લાલ, પાણી લેવા અવી રહ્યો છે. જા.... આગળ વધ.... અને એની સુકાઈ ગયેલી મશકમાં સમાઈ જા..... એણે સીકના, સાકીએ કવસરના લાલની લાડલી દિકરી માટે પાણી લાવવાનો વાયદો કર્યો છે. તું એ વાયદાને વફા કર, નહી તો ક્યાંક એ તારા કીનારા પર કબજો જમાવી હંમેશાની નીંદરમાં પોઢી ન જાય અને તારા મોજાઓને ક્યામત સુધી બેચેન અને તડપતા છોડી જાય.

એ ફુરાત.... શું તે એ દ્રશ્ય નથી જોયું..... જ્યારે દુશ્મનોને જહન્નમમાં ધકેલી અકબર તરસ્યા, તશનકામ પાછા ફર્યા અને ઈનામમાં પોતાના પિતા પાસેથી થોડુંક એવું પાણી માંગ્યું. શું તું શરમથી પાણી પાણી ન થઈ ગઈ. જ્યારે એના બુડા બાપે કાંટા જેવી સુકી જબાન, જવાન દિકરાના મોઢામાં આપી, ત્યારે કેવી રીતે ઉમ્મે લયલાના ફીદયાને પોતાની ઝબાન બેચી લીધી અને એનું દિલ કટકે કટકા થઈ ગયું.

એ ફુરાત..... એ વખતે તને શું થયું હતું, જ્યારે રસુલ (સ.અ.વ.)ના નવાસાએ પતોના દ મહિનાનાં અલી અસગર માટે દુશ્મનોને પાણી માટે સવાલ કર્યો હતો? દુશ્મનોએ તો એ નહાનકડા મુજાહિદે પોતાના સુકાએલા હોઠોં પર જીભ ફેરવતા જ પોતાના મોઢા ફેરવી લીધા અને રડવા લાગ્યા. પછી તો એ પોતાના જ લોહીમાં નાહી ઉઠ્યો અને તું તારા કીનારા પર વળ ખાતી, લહેરાતી રહી.

એ ફુરાત.... તે એ દ્રશ્ય કેવી રીતે જોયું હશે જ્યારે તમામ નબીઓનો વારિસ, દુશ્મનોમાં ઘેરાયેલો હતો, સૂરજ પોતાની બધી જ શક્તિ સાથે આગ વરસાવી રહ્યો હતો, આવા ગભરાવી, મુંજવી નાખે એવા, ગમગીન વાતાવરણમાં એ સબ્ર કરવાવાળો, તરસ્યો રહી ગયો, જેની માતાએ (જનાબે ફાતેમા ઝહરા (સ.અ.)) તને દુકરતની તરફથી ‘મહેર’માં લીધી હતી.

બસ તું તો એક એક ભાલા જેટલી ઉંચી ઉછળતી રહી ગઈ, જ્યારે તારા આકા, તારા મૌલાનું માથું શરીરથી જુદું કરી,

ભાલાની આણી ઉપર ઉંચું કરવામાં આવ્યું.

ઓ ફુરાત.... ઓ ફુરાત..... હવે તો ખૈમાઓ પણ બળવા લાગ્યા.... શામે ગરીબાં પણ આવી ગઈ..... દરેક દિશાઓમાં હલ ચલ છે.... ચાદરો ખેંચાઈ ગઈ છે... શું તું બેવાઓની પોકાર અને રડતા અવાજોને નથી સાંભળતી? જા ખૈમાઓની આગ તો બુઝાવ, અગર પ્યાસાઓની પ્યાસ ન બુઝાવી શકી. અરે જરા કતલ ગાહની તરફ તો નજર કર.... જો કોઈ નહાનકડી છોકરી, બળતા ખૈમાઓમાંથી નીકળી નીચાણવાળી જગ્યાની પાસે બાબા, બાબા કહેતી જઈ રહી છે.... ક્યાંક એ સડીના તો નથી? અરે એના દામનમાં આગ લાગી ગઈ... તારા વહેતા પાણીને હુકમ કર કે આગ તો બુજાવી દે! મકતલમાં ચારે તરફ સન્નાટો, ખામોશી છે અને બળી રહેલા ખૈમાઓમાં પણ ખામોશી છે હવે તો ખૈમાઓની પાસે તું જઈ શકે છે. કદાચ એ માટે જ તારા મોજાઓ ઉછળી ઉછળીને આ તરફ ખૈમાઓ પાસે જવા થનગની રહ્યાં છે.

પણ.... થોભી જા.... હવે એમની પાસે ન જતી કેમ કે આ બચ્ચાઓ હમણાં જ થાકીને સૂઈ ગયા છે.... અને કાલે તો નબીની આલ લુંટાઈને, તારાથી દૂર થઈ જશે..... હા..... દૂર..... ઘણાં જ દૂર..... ઘણા દૂર.....

